

www.krula.com.ua

НА ВАРТІ НЕБА УКРАЇНИ!

Крила України

20 – 25 червня 2011 року

e-mail: krula_ukr@ukr.net

№ 25 (585)

НОВИНИ / КОМЕНТАРІ / ДОЗВІЛЛЯ / СПОРТ

ЧИТАЙТЕ В НОМЕРІ:

"Ми – за Україну духовну!"

У переддень святкування 15-ї річниці Конституції України артисти Центру військово-музичного мистецтва Повітряних Сил Збройних Сил України взяли участь у фестивалі майстрів мистецтв та художніх колективів міста Вінниця "Ми за Україну духовну!"

Читайте на 4 стор.

ВЧИНОК

Злодія затримано

Зазвичай позиції зенітних ракетних комплексів розташовують на певній відстані від доріг і населених пунктів. За таким принципом розміщені і ЗРК С-200 одного з дивізіонів Львівського зенітного ракетного полку імені Івана Виговського. Грізні ракети дивляться в небо з лісу. Для охорони комплексів в підрозділі організовано патрулювання.

Одного весняного дня ніс чергування в патрулі і електромеханік дизельної електростанції солдат Максим Рогачов. Вже під вечір, рухаючись маршрутом, почув глухий стукіт поруч із бойовою позицією зенітного ракетного комплексу. "Здалося, ніби у лісі хтось рубає дерево, – згадує Максим події того дня. – Підійшовши ближче до того місця, побачив незнайомця. Він намагався сокирою перерубати силовий кабель, що подавав живлення до зенітного ракетного комплексу. Діав згідно з вимогами інструкції – засобами зв'язку викликав групу підсилення. Незнайомця з сокирою затримали".

Злодієм виявився місцевий мешканець. Військові передали порушника представникам органів внутрішніх справ. Зараз ведеться слідство. Все пошкоджене військово-ве майно селянин повернув.

Продовження на 2 стор.

ПЕРЕДПЛАТА

Крила України

Видання можна передплатити на будь-який термін у всіх відділеннях зв'язку. У каталозі видань України на 2011 рік передплатний індекс – 22242 на сторінці 40.

Оплата здійснюється платіжним дорученням (для колективних передплатників) та поштовим переказом (для індивідуальних передплатників).

Вартість передплати на 2011 рік:

Для України:

199 грн. 20 коп. – на рік;

99 грн. 60 коп. – на 6 міс.;

49 грн. 80 коп. – на 3 міс.;

16 грн. 60 коп. – на 1 міс.

Для країн СНД:

398 грн. 40 коп. – на рік;

199 грн. 20 коп. – на 6 міс.;

99 грн. 60 коп. – на 3 міс.;

33 грн. 20 коп. – на 1 міс.

Вартість одного примірника – 4 грн. 15 коп.

49th INTERNATIONAL PARIS AIR SHOW LE BOURGET

Україна презентувала світу Ан-158

Українське ДП "Антонов" продемонструвало на французькому авіасалоні "Paris Air Show 2011", що розпочався у Парижі 20 червня, свій новий продукт – регіональний реактивний літак Ан-158. Вже 21 червня, в рамках салону, у присутності Віце-прем'єр-міністра – Міністра інфраструктури України Бориса Колеснікова ДП "Антонов" та лізингова компанія ВАТ "Іллюшин Фінанс" підписали контракт на поставку 10 літаків Ан-158.

– Ми стали свідками підписання контракту на поставку 10 літаків. Це немала цифра, особливо зважаючи на те, що українські авіакомпанії сьогодні готові купити ще чотири повітряних судна, – сказав Борис Колесніков. – Це дозволить працювати над виробництвом цих літаків стабільно.

"Іллюшин Фінанс" є стартовим замовником літаків Ан-158. Сума контракту – близько 300 млн. дол. Відповідно до його умов, літаки Ан-158 будуть побудовані для лізингової

компанії у період з 2012 по 2014 роки на "Серійному заводі "Антонов". Нині ВАТ "Іллюшин Фінанс" сформувала портфель твердих замовлень та опціонів на 150 літаків Ан-148 та Ан-158 для російських та зарубіжних авіакомпаній.

Президент – генеральний конструктор ДП "Антонов" Дмитро Ківа повідомив, що перший серійний літак Ан-158 випустять вже до кінця 2011 року. Він також додав, що літак не поступається конкурентам у своєму класі за жодними із параметрів.

Нині, враховуючи побажання замовників, ДП "Антонов" працює над подальшим розвитком Ан-148 та Ан-158, зокрема над варіантом підвищеного комфорту Ан-168.

Загалом запланований обсяг продажів літаків Ан-148/-158/-168 та їхніх модифікацій комерційного та спеціального призначення складає близько 500 одиниць. Основними ринками цих машин є Росія, Україна, інші країни СНД, Латинської Америки та Близького Сходу.

Підготував Сергій Клименко.

ВІСТІ З ВВНЗ

17 червня у Харківському університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба, де начальником генерал-лейтенант Віктор Ткаченко, відбувся черговий випуск молодих лейтенантів. Дипломи про закінчення військового вузу отримали 202 молодих офіцерів, у тому числі 7 жінок, з 5 факультетів університету. Також цього дня дипломи отримали 6 молодших сержантів першого випуску Військового коледжу сержантського складу університету, який почав функціонувати лише минулого року. Цей випуск поповнив ЗС України фахівцями з технічного обслуговування військових літальних апаратів і аеродромного обладнання, обслуговування і бойового застосування зенітних ракетних комплексів, радіолокаційних засобів і радіоелектронних систем, автоматизованих систем управління військами та озброєнням Повітряних Сил.

За високі показники у навчанні та військовій службі двоє лейтенантів – Олександр Обозовський та Станіслав Яхніс отримали золоту медаль. Ще 13 молодих офіцерів отримали дипломи з відзнакою.

Щірі слова привітання на адресу випускників висловили: тимчасово виконуючий обов'язки командувача Повітряних Сил ЗС України, льотчик-снайпер,

пер, генерал-лейтенант Василь Нікіфоров, начальник ХУПС генерал-лейтенант Віктор Ткаченко, голова Державної екзаменаційної комісії – Головного штурман – начальник штурманського управління авіації Командування Повітряних Сил ЗС України генерал-майор Сергій Кушнір, а також представники місцевих органів влади та самоврядування. По завершенню основної частини захо-

ду – вручення дипломів та атестатів, за давньою військовою традицією, молодих лейтенантів окропив освяченою водою священнослужитель Благовіщенського собору отець Андрій. А завершився захід проходженням особового складу університету урочистим маршем.

Роман Юрчило. Прес-центр КПС ЗС України.

ВЧИНОК**Закінчення. Початок на 1 стор.**

– Про подію командування полку доповіло встановленим порядком у вищий штаб, – розповідає заступник командира частини з виховної роботи підполковник Сергій Чорний. – Своєю владою командир полку заохотив солдата Максима Рогачова за пильність в патрулі. Та зовсім недавно до нас в частину приїхав начальник відділу оборонного планування Повітряного командування “Захід” полковник Іван Зінько. Він привіз витяг з наказу начальника Генерального штабу – Головнокомандувача Збройних Сил України про відзначення солдата Максима Рогачова почесним нагрудним знаком начальника Генерального штабу – Головнокомандувача Збройних Сил України “За вірність у військовій службі” третього ступеня.

Наказ оголосили на урочистому шикуванні з нагоди складання молодим поповненням Військової присяги. Тож дії солдата в патрулі стануть гарним прикладом для молодих бійців. До речі, ніхто в полку не очікував, що про дії їхнього то-

Злодія затримано

вариша стане відомо начальнику Генерального штабу – Головнокомандувачу Збройних Сил України. Відтак, заохочення такого високого рівня стало цілковитою несподіванкою. Максим родом з Кіровоградщини. Каже, вже давно всерйоз задумується про те, аби продовжити військову службу за контрактом. “Про відзначення почесним нагруд-

ним знаком я розповів батькам, – каже Максим Рогачов. – Звичайно, вони, як і я, дуже зраділи”.

В полку сподіваються, що випадок із затриманням дозволить припинити непрохані візити мисливців за металом.

Владислав Назаркевич.
“Крила України”.
Фото автора.

ЮВІЛЕЇ**101-му орденоносному полку зв'язку – 70!**

Окремий полк зв'язку Повітряних Сил Збройних Сил України, яким командує підполковник Олександр Горбатюк, святкує своє 70-річчя. За усі роки існування частини неодноразово змінювалася і її назва, і позиція. Але незмінним протягом десятиліть залишається високий професіоналізм.

В одному з історичних місць Вінниці, у старовинних Брусилівських казармах, розташований 101-й окремий орден Червоної Зірки полк зв'язку, яким командує підполковник Олександр Горбатюк.

Цього року полк святкує 70-річчя з дня створення. Частина має славу історію, що бере початок з да-

леких і героїчних років Великої Вітчизняної війни.

Продовження на 7 стор.

РОТАЦІЯ**До Кот-д'Івуару прибула заміна**

20 червня із міжнародного аеропорту Робертсфілд, що у Республіці Ліберія, до Кот-д'Івуару вилетіла група українських миротворців із складу 56-го окремого вертолітного загону сил Місії ООН у Ліберії нової ротації. Вертолітників супроводжувала група офіцерів Генерального штабу Збройних Сил України на чолі із начальником штабу – першим заступником командувача Сухопутних військ ЗС України генерал-лейтенантом Володимиром Заманою, командири обох ротацій полковники Петро Пліс та Володимир Пастухов, а також представники центральних засобів масової інформації з України.

Після тригодинного перельоту двома бортами Мі-8 і одним Мі-24 авіатори успішно дісталися до місця дислокації групи авіаційної підтримки у Кот-д'Івуарі і приступили до прийому-передачі посад та виконання своїх функціональних обов'язків.

Льотно-технічний склад та інші наземні фахівці, які 15 червня прилетіли на африканський континент, змі-

нують миротворців 14-ї ротації, що виконують завдання під егідою ООН в обох африканських країнах. У розпорядженні вертолітників лише два тижні, аби адаптуватися до нового клімату, навести лад з документацією та матеріально-технічною базою.

– Ми провели бойове зладження в Україні, перевезли більшу частину загону в Ліберію, тепер – на фініш-

ній прямій, – розповідає командир 56 ОБЗ полковник Володимир Пастухов. – Військовослужбовці, які прилетіли сюди першим бортом, взяли на себе чимало організаційних питань, пов'язаних із прийомом майна, озброєння, техніки. А ці заходи треба поєднувати із щоденним виконанням завдань місії ООН – регулярною льотною роботою. Нині ми успішно замінили частину особового складу в Кот-д'Івуарі, тепер чекаємо на решту загону 15-ої ротації, яка прибуде з України наприкінці поточного місяця, – зазначив полковник Володимир Пастухов.

Наразі група авіаційної підтримки у Кот-д'Івуарі налічує до сімдесяти наших співвітчизників. Решта українських миротворців залишається на постійному місці базування – аеродромі міжна-

родного аеропорту Робертсфілд у Ліберії.

Юрій Ігнат.
Фото автора.

НАВЧАННЯ**Взаємодія, ліквідація, антитерор...**

На базі авіаційних складів ракетного озброєння і боєприпасів Повітряних Сил Збройних Сил України, що на Хмельниччині пройшли тактико-спеціальне тренування під керівництвом ТВО командувача Повітряних Сил ЗС України генерал-лейтенанта Василя Нікіфорова на тему “Порядок взаємодії військової частини з місцевими органами виконавчої влади з ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного природного характеру, можливих терористичних актів”.

Мета тренування – практичне відпрацювання черговими силами і засобами, штатними підрозділами, підрозділами, що виділяються згідно із Планом охорони і оборони, Плану ліквідації аварійних ситуацій, заходів з локалізації, нейтралізації та ліквідації наслідків умовної надзвичайної ситуації на складі ракетного озброєння і боєприпасів. У ході навчання були практично відпрацьовані питання організації взаємодії з місцевими органами виконавчої влади, підрозділами МНС, МВС та СБУ, військовими частинами Хмельницького гарнізону під час виконання заходів з локалізації, нейтралізації та ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

До тренування залучалися оперативна група з реагування на надзвичайні (кризові) ситуації Командування ПС, начальники управлінь та служб Командування Повітряних Сил, заступники командирів – начальники відділів логістики Повітряних командувань.

У заході взяли участь три пожежні частини, військовий шпиталь Хмельницького гарнізону, визначені підрозділи окремого полку дистанційно керованих літальних апаратів, окремого центру матеріально-технічного забезпечення.

За практичною фазою тренувань спостерігали керівники місцевих органів виконавчої влади Хмельницької області та міста Хмельницький, села Грузевиця, представники МНС, МВС, СБУ Хмельницької області та міста Хмельницький.

Репортаж з місця навчань читайте у наступному номері газети.

Андрій Агеєв.
“Крила України”.

ПОЛЬОВИЙ ВИХІД

У Повітряному командуванні “Південь” Повітряних Сил Збройних Сил України прикладають максимум зусиль щоб підтримати бойову виучку особового складу та бойову готовність озброєння і військової техніки підрозділів підпорядкованих військових частин на належному рівні. Для цього, відповідно до рішення командира Повітряного командування генерал-майора Павла Зуєва, в одному з підрозділів Варшавсько-Одеської орден Суворова III ступеня зенітної ракетної бригади провели польовий вихід, що тривав протягом тижня.

– Польовий вихід здійснюється на позицію поблизу постійного пункту дислокації підрозділу. Це дає змогу з найменшими витратами пального практично навчити і потренувати особовий склад підрозділу у виконанні функціональних обов'язків під час передислокації і зайняття нового позиційного району, – генерал-майор Павло Зуєв.

Командир повітряного командування перевіряв хід виконання заходів польового виходу підрозділу. Дивізіон здійснив марш з пункту постійної дислокації до району призначення, розгор-

Від солдата до командира

нув техніку в бойове положення і заступив на навчальне бойове чергування. Також у польових умовах проводилися практичні заняття з технічної і спеціальної підготовки. Це дає можливість залучити 100% особового складу підрозділу. Як наголосив генерал-майор Павло Зуєв, саме в рамках подібних заходів вчаться усі – від солдата до командира підрозділу.

Прес-секретар Повітряного командування “Південь”
Сергій Балановський.

ПАМ'ЯТАЄМО

Віктор Янукович: “Пам'ять про війну та її жертв не розділяє, а об'єднує наше суспільство”

Президент України Віктор Янукович взяв участь у заходах, приурочених 70-й річниці початку Великої Вітчизняної війни, – на території Книшового меморіального комплексу у Борисполі відбулося перепоховання останків воїнів, які загинули у 1941 році.

– Ми згадуємо минуле. Але думаємо про сьогодні і завтрашній день. Пам'ять про війну та її жертв не розділяє, а об'єднує наше суспільство. Тут, на Книшовському цвинтарі, перед обличчям загиблих маємо глибоко усвідомити: війна не закінчена доти, поки не похований останній солдат. І сьогодні, ховаючи полеглих захисників Вітчизни, ми виконуємо свій моральний обов'язок, – сказав Президент на мітингу-реквіємі.

Віктор Янукович наголосив, що держава й надалі допомагатиме всім громадянам, хто прагне поховати загиблих воїнів.

– Будемо гідні пам'яті наших дідів, зробимо так, щоб вони пишалися успіхами своїх дітей, онуків і правнуків. Працюватимемо разом для розвитку нашої рідної України, добробуту її вільного народу, – зазначив Президент. Глава держави переконаний, що побутова сильної, багатой, вільної європейської України буде найкращою подякою нашим предкам.

Під час церемонії пе-

репоховання пролунали імена воїнів, чий прізвища були встановлені. Присутні вшанували пам'ять загиблих хвилиною мовчання. Воїни

роти Почесної варті пройшли урочистим маршем. Про це повідомляє прес-служба Президента України Віктора Януковича.

ПОЗИЦІЯ

Україна залишиться позаблокованою

Позиція України щодо позаблоковості залишається незмінною. На цьому наголосив Віктор Янукович у Страсбурзі, відповідаючи на запитання журналістів. Про це повідомляє офіційне інтернет-представництво Президента України.

– Наша позиція залишається незмінною: ми були, є і будемо позаблокованою країною, як це визначив закон про засади внутрішньої та зовнішньої політики, – сказав Віктор Янукович.

Відповідаючи на запитання щодо можливої підтримки Україною стратегії розбудови нової системи ПРО, Президент зазначив, що Україна не прагнула і не намагатиметься стати учасницею будівництва цієї системи. Разом із тим, Віктор Янукович додав: “якщо в якійсь її частині буде задіяно Україну, можливо, Росію – це завжди піде на користь системі європейської безпеки”.

Підготував Сергій Клименко.
“Крила України”.

ВИПУСК

Не вигадую ні слова: місяць чи навіть два тому усі 83 курсанти-випускники Житомирського військового інституту імені С.Корольова Національного авіаційного університету були значно безтурботнішими, аніж у день випуску. Мабуть, відчувається висока відповідальність кожного з них за справу, якою треба буде займатися, за справу, якій навчалися цілих 5 років. Але це все попереду, а сьогодні у кожного з них частіше б'ється серце і перехоплює дух. Вони змогли, вони подолали всі труднощі, і нагородою за це на їх погонах засяяли лейтенантські зірки. Ну, а зробити випуск молодих офіцерів та цивільних фахівців у військовому інституті насправді урочистим – це завдання керівників.

І ось лунає перша команда. Всі гості, батьки, дружини та рідні випускників завмерли. Починається ритуал випуску військових та цивільних фахівців Житомирського військового інституту імені С.Корольова Національного авіаційного університету. І відкриває цей ритуал призначений буквально за кілька днів перед цим начальник інституту заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, доктор технічних наук, професор полковник Юрій Даник.

Свято 131-го випуску військових спеціалістів цього військового навчального закладу відвідало багато поважних гостей. Кожен із них був готовий поділитися своїми спогадами. У врученні дипломів випускникам взяли участь директор Департаменту військової освіти та науки Міністерства оборони України, доктор технічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України Микола Науменко, ректор Національного авіаційного університету, доктор технічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України Микола Кулик, голова Державної експертно-цінної комісії полковник Валентин Сімаков та багато інших відомих у державі та Збройних Силах людей.

Серед перших до випускників із промовою звертається перший заступник Міністра оборони України Володимир Мажаровський. У кожному його слові відчувається батьківське тепло та бажання сприяти випускникам в успішній службі.

– Обравши нелегку професію захисника Батьківщини, – зауважив він, – ви ступили на нелегкий, але гідний поваги шлях. Зараз, коли на ваших погонах засяяли перші офіцерські зірочки, ви повинні

усвідомити, що держава довірила вам життя і безпеку українського народу. До цієї омріяної та відповідальної пори вели незабутні й напружені роки праці у навчальному закладі. Віднині ви виходите на

шлях самостійного життя, будете приймати рішення, від яких залежатиме майбутнє. Переконаний, що ви і надалі не зрадите своєму вибору. Справедливості, добра та честі на вашому шляху, завжди будьте гідні своїх попередників, а здобута освіта нехай стане для вас зеленим світлом на перехрестях долі, основою особистого успіху і професійного зростання. У день випуску з інституту віддайте шану своїм викладачам та наставникам, які вчили вас мислити і шукати відповіді на складні питання, допомагали вам йти до професійної майстерності і стати людьми освіченими та духовно багатими. Пам'ятайте, що у ваших досягненнях є чимала частка праці ваших батьків, їхньої турботи і любові. Крок за кроком разом із вами вони прямували до обраної вами мети, допомагали та підтримували – тепло їхніх сердець буде зберігати й зігрівати вас і надалі. Міністр

В офіцерське життя прямує 131-ий випуск житомирян

мінною службою підтримує статус випускника Житомирського військового інституту на високому рівні.

І ось – довгоочікувана мить вручення дипломів та нагрудних знаків. У цьому році інститут закінчили та здобули ступінь спеціаліста 83 курсанти та 143 студенти, ступінь бакалавра – 26 курсантів та 156 студентів. Крім того, за рахунок Міністерства оборони України цього року здобули ступінь бакалавра 51 військово-службовець військової служби за контрактом. Приємно, що серед лейтенантів-випускників є відмінники, які закінчили інститут з золотою медаллю. Це – лейтенанти Андрій Камінський та Сергій Тимчук. 8 молодих офіцерів отримали дипломи з відзнакою. Ці фахівці у найближчому майбутньому, можливо, поповнять стрій науковців та науково-педагогічних працівників військового інституту.

Серед випускників навчального закладу чимало таких, хто за відмінне навчання, старанне виконання службових обов'язків, активну участь в науковому житті інституту отримували іменні стипендії – Президента України – лейтенанти Максим Філоненко, Олег Шишка та Сергій Тимчук, Верховної Ради України – лейтенанти Ростислав Рожкович та Андрій Левицький, Кабінету Міністрів України – лейтенанти Андрій Камінський та Валерій Савчук, Героя Радянського Союзу генерала армії Ватутіна – лейтенант Артем Мензарев, двічі Героя Радянського Союзу генерал-полковника авіації Лавриненко-

ва – лейтенант Дмитро Жашкевич, Героя Радянського Союзу капітана Туркенича лейтенант Сергій Бондар.

Житомирський військовий інститут здавна славиться у Збройних Силах своєю сильною спортивною школою. Чимало спортсменів і у строю випускників. Так, скажімо, за роки навчання майстрами спорту стали лейтенанти Олександр Бусько та Олег Лавренчук, кандидатами у майстри спорту – лейтенанти Василь Мирончук, Артем Мензарев, Андрій Камінський та Дмитро Завірюха. А ще 15 лейтенантів отримали 1-й розряд з військово-спортивного комплексу.

І ось дипломи вручені, начебто, вже й настав час прощатися з рідним інститутом. Та командування вирішило відтягнути цей момент і порадувати молодих лейтенантів та гостей свята “родзинками” сценарію проведення випуску. І першою несподіванкою стала військово-історична реконструкція у виконанні учасників військово-історичного клубу “Червона зірка”. Молоді люди у солдатських та матроських одностроях часів початку Великої Вітчизняної війни показали глядачам своє бачення перших днів війни, як війна розпочалася для курсантів Севастопольського училища зенітної артилерії, адже з двадцятих років й до самого початку війни цей навчальний заклад дислокувався саме у Севастополі. Під час реконструкції на стройовому плацу використовувалися ЗУ-2, пістолети, автомати, гвинтівки й кулемети часів Великої Вітчизняної війни, літак, німецькі та радянські мотоцикли, легендарні полуторка та студебекер.

Також незабутні враження у всіх учасників свята залишили показовий виступ роти почесної варті, святковий концерт колективів художньої самодіяльності інституту та дефіле військового оркестру.

Нарешті – проходження випускників урочистим маршем. З піснею та традиційним підкиданням у повітря монет молоді лейтенанти пішли зі стройового плацу інституту в офіцерське життя.

Вадим Стрембіцький.
Олексій Тригуб.
“Крила України”.

У ДЕНЬ МЕДИЧНОГО ПРАЦІВНИКА

Медики відзначили професійне свято

У Старокостянтинівському гарнізонному Будинку офіцерів з нагоди святкування Дня медичного працівника відбулись урочисті збори всіх медичних працівників військових частин гарнізону, міста і району та святковий концерт для винуватців свята.

Лікарів, санінструкторів і медичних сестер привітав начальник гарнізону полковник Сергій Близнюк, голова Старокостянтинівської райдержадміністрації Ігор Люшенко, міський голова Микола Мельничук, котрі у своїх виступах відзначили вагомий внесок медичної служби в наданні необхідної допомоги та забезпеченні життєдіяльності населення міста.

– Ми, військовослужбовці Збройних Сил України, захищаємо мир і спокій Українського народу і оберігаємо недоторканність кордонів Держави. Ви також присвятили своє життя службі охорони здоров'я нашого суспільства. Обидві ці професії об'єднує відданість, священний обов'язок перед світлим майбутнім країни, перед Українською нацією, – наголосив у вітальному слові військовий льотчик першого класу полковник Сергій Близнюк.

Багато слів вдячності й поваги було сказано на адресу найкращих фахівців у галузі медицини, котрі досягли значних успіхів у своїй нелегкій справі. Так, серед кращих представників цієї професії, яких нагороджено грамотами та цінними подарунками від міської і райдержадміністрацій, були і військові. Це працівники військового шпиталю Старокостянтинівського гарнізону: начальник терапевтичного відділення працівник ЗС України Зоя Яцківська, тимчасово виконуючий обов'язки начальника хірургічного відділення полковник медичної служби у відставці Валерій Колесник, головна медична сестра працівник ЗС України Тетяна Левкова, завідувач аптеки військового шпиталю працівник ЗС України Світлана Миропольська та інші.

Начальник 42-го гарнізонного Будинку офіцерів підполковник Євген Блискун зазначив, що по закінченню урочистостей відбувся святковий концерт, у якому взяли участь талановиті митці, творчі колективи міста і району та військового закладу культури.

– Маса позитивних емоцій зі щирою вдячністю за обраний фах медичним працівникам гарнізону, міста і району подарували дитячий спортивно-танцювальний клуб "Твіст", гурток художньої гімнастики "Грація", дитячий зразковий танцювальний колектив "Арабеск" та два колективи 42-го гарнізонного Будинку офіцерів – народний аматорський гурт естрадної пісні "2+3" та дитячо-юнацький спортивно-танцювальний клуб "Данс Ліцей", – підкреслив підполковник Євген Блискун.

Ведуча концертної програми – інструктор 42-го ГБО Анастасія Браун під завесу подякувала людям у білих халатах і низько вклонилась за те, що вони справою свого життя обрали порятунок інших людей.

Анастасія Євстафієва.
Спеціально для "Крила України".

ПРИСЯГА

У частину влилася свіжа кров

На 76 вартових неба поповнилися лави Донецького зенітного ракетного полку Повітряного командування "Центр" Повітряних Сил ЗС України. Ними стали воїни з роти молодого поповнення частини, де командиром полковник Олег Василенко, які перед загальним строем прочитали священні слова Військової присяги.

Молоді солдати призвані військовими комісаріатами п'яти областей України. Протягом останніх декількох тижнів вони вивчали основи військової справи та специфіку служби у військах протиповітряної оборони. За цей процес відповідав командир роти молодого поповнення – начальник штабу другого дивізіону майор Євген Тютюнник.

На урочистостях з нагоди складання Військової присяги

на вірність Українському народові був присутній заступник командира ПвК "Центр" з виховання молодого покоління Олександр Бінковський.

– За той короткий час, що я зміг поспілкуватися з солдатами та їхніми командирами, я побачив позитивний настрій на службу. Впевнений, ключі від

неба будуть у надійних руках, – зазначив офіцер.

На даний час новобранці вже прибули до гарнізонів у Луганській та Донецькій областях, де дислокуються підрозділи полку, та почали вивчати солдатську науку на практиці.

Дмитро Горбунов.
м. Донецьк.

ФЕСТИВАЛЬ

У переддень святкування 15-ї річниці Конституції України артисти Центру військово-музичного мистецтва Повітряних Сил Збройних Сил України взяли участь у фестивалі майстрів мистецтва та художніх колективів міста Вінниця "Ми за Україну духовну!"

– Фестиваль присвячений 15-й річниці Конституції України та 20-й річниці Незалежності, – зазначив начальник Центру майор Юрій Ковальчук. – Він стартував наприкінці травня і завершиться 20 серпня. За підсумками Фестивалю кращі вокальні твори і танцювально-хореографічні композиції будуть включені до гала-концерту, який відбудеться у міському кінокон-

"Ми – за Україну духовну!"

цертному залі "Райдуга" напередодні Дня незалежності України.

Військові артисти Центру за півтори години концерту запропонували глядачам вокальні композиції кращих солістів, запальні танці балетної групи ансамблю. В репертуарі виконавців у погонах прозвучали твори українських класиків, сучасні естрадні пісні, українські маршові твори.

Загалом у фестивалі беруть участь близько півтора десятка провідних творчих колективів обласного центру, зокрема училище культури і мистецтва ім. М.Леонтовича,

муниципальний естрадно-духовий оркестр, академічний міський камерний хор, Державний ансамбль пісні і танцю "Поділля" та інші.

Андрій Агєєв.
"Крила України".

ВІЙСЬКОВА СЛАВА УКРАЇНИ

8 червня виповнився 91 рік з Дня народження тричі Героя Радянського Союзу генерал-лейтенанта Івана Микитовича Кожедуба. До цієї події автори монумента Іванові Кожедубу, відкритого у травні минулого року в Києві, виготовили точну гіпсову копію та передали її авіаційній ветеранській організації. Гіпсову копію розмістили в навчальному корпусі Національного університету оборони України, де дислокується інститут авіації та ППО. Наразі у провідному вищому військовому навчальному закладі поруч із пам'ятним знаком, урочиста церемонія відкриття якого запланована найближчим часом, оформлюється "Куток пам'яті" маршала авіації Кожедуба, де відобразатиметься бойовий шлях льотчика-винищувача.

За попередньої влади проект пам'ятника Кожедубу пролежав без фінансування з 2004 року. І лише через 6 років від моменту виникнення ідеї про встановлення пам'ятного знака видатному льотчику, з резервного фонду Кабміну, який використовується лише в надзвичайних ситуаціях, виділили 4 млн. грн. Цим київська влада розпочала проект щодо закладки Алеї Героїв Вітчизняної війни.

Маршал авіації Іван Кожедуб за три роки війни збив 62 ворожих літаки. Згодом його ім'я занесли до Книги рекордів Гіннеса – як кращого винищувача Другої світової. 7 травня минулого року у Київському парку Слави відбулося урочисте відкриття пам'ятника тричі Герою Радянського Союзу Івану Кожедубу, під час якого до підніжжя монумента поклали квіти Президент України Віктор Янукович, Прем'єр-міністр України Микола Азаров, митрополит Володимир.

Генератором ідеї встановлення пам'ятника Івану Кожедубу виступила ініціативна група ветеранів 17-ї Повітряної армії, 8-ї армії ППО та інших поважних людей у такому складі: колишній командувач 17-ї Повітряної армії, професор кафедри

Повітряних Сил інституту авіації та ППО Національного університету оборони України генерал-лейтенант авіації у відставці Микола Крюков, професор; член військової ради 8-ї армії ППО генерал-майор у відставці Юрій Михайленко; голова ради учасників параду Перемоги у Москві 1945-го року, Герой Радянського Союзу генерал-майор авіації у відставці Іван Селіфонов; заслужений льотчик-випробувач СРСР, Герой України Олександр Галуненко.

Про історію створення монумента розповів ветеран війни, колишній заступник командувача 17-ї Повітряної армії з бойової підготовки та ВНЗ, заслужений працівник освіти України, генерал-майор авіації Володимир Пристромко, який нині є доцентом кафедри Повітряних Сил інституту авіації та ППО Національного університету оборони України.

– Маршал авіації Іван Кожедуб є національним надбанням, Героєм свого часу, зразком для кожного, хто пов'язав свою долю з небом. Тому нам, ветеранам-авіаторам, вже давно хотілося бачити пам'ятник, який би увіковічив цю видатну постать та віддав їй належні почесті. Але наша ідея втілювала-

ся у життя не просто, – зауважив Володимир Григорович.

Над проектом пам'ятника працювала авторська група у складі скульпторів Олександра Шлапака і Євгенія Карпова, архітектора Леоніда Малого. Дискусії навколо того, яким має бути образ тричі Героя, точилися дуже довго. Первинний варіант, запропонований авторами, не повністю відповідав побажанням ініціативної групи ветеранів. Було дуже важливо, аби кожний елемент композиції найбільше передавав велич особистості Івана Кожедуба: його постава, погляд, позиція рук. Зверталась увага навіть на такі дрібниці, як карта за халлявою чобота Івана Микитовича. А вже льотчики на війні для зручності носили льотні карти саме там, а не в планшеті.

Знаменно, що Іван Кожедуб увійшов в історію авіації як мужня людина, так би мовити, видатного, глибокого змісту, переможець, патріот.

– Тож ми, льотчики-ветера-

Людина-епоха

ни, бажали, щоб усі ці непересячні риси автори втілили в триметровій архітектурній композиції, – пригадує Володимир Григорович. – А вже дуже хотілося би, щоб цей пам'ятник надихав підкорювачів неба на вдосконалення льотної майстерності, змушував бути кращим у своїй справі, вдосконалювати власні вміння, знання і

навички, реалізовувати свій потенціал.

Ветерани 17-ї Повітряної армії та 8-ї армії ППО дуже раді, що маршал авіації Іван Ко-

жедуб, втілений у граніті, вийшов саме таким – потужним і величним, а стиль монумента відповідає задуму і відображує, можна без перебільшення сказати, цілу епоху.

Наталія Рябоконт.
НУОУ (м. Київ).
Спеціально для "Крила України".

В армії, як і у житті взагалі, є різні люди. Хтось сьогодні з жахом очікує на пенсійну реформу, переживаючи, що не зможе звільнитися з військової служби після двадцятого “календаря”. А хтось залишається в строю до граничного віку, присвячуючи армії усе життя. До таких належить командир окремого інженерно-аеродромного батальйону Повітряного командування “Захід” полковник Олександр Катюха, якому 30 червня виповнюється 50 років. Половину свого життя, рівно 25 років, цей офіцер прослужив в одній частині, і вже чотирнадцятий рік він командує нею. А до інжбату була служба в окремій ескадрильї безпілотних літаків, а ще – два роки афганського пекла...

Який командир – такий і загін!

національний обов'язок у складі Обмеженого контингенту радянських військ в Афганістані для кожного офіцера було за честь.

*Над Баграмом сонце ярко за-
светило,*

*В печке догорає саксаул.
“Строиться с оружием!” – ко-*

ганської війни, цією дорогою йшли колони. З Союзу вони перевозили сільськогосподарську техніку, продовольство та пальне для братнього афганського народу й те ж саме пальне, продовольство та боеприпаси для контингенту. А у зворотному напрямку йшли порожні наливники, техніка на ремонт та інші військові вантажі. Щодня то на одній, то на іншій ділянці “бетонки” колони потрапляли під обстріли. Щоночі душмани мінували дорогу, й кожного ранку сапери йшли на розмінування, а коли вони не встигали знешкодити всі міни, то їх “ловили” колеса й днища машин... Пройти сотні кілометрів смертельно небезпечною дорогою через Саланг було не просто. А комсорг Катюха у складі супроводу цих колон перетнув Саланг 26 разів! І підриви у колонах трапля-

тану. Хтось не привіз нічого. А хтось повернувся звідти вічно молодим, у запаяній цинковій доміні... Так само із нагородами: хтось повернувся – груди в орденнах, а хтось – з однією лише афганською медалькою “Від вдячного афганського народу”... А ось головний трофей та головна нагорода Олександра Катюхи за Афган – це орден і не багнет. Найцінніше, що привіз офіцер з війни – це кохання, його дружина Людмила!

... Двадцятидворічна бухгалтер Людочка Позднякова з білоруського Гомеля приїхала до Афганістану тоді, коли старший лейтенант Сашко Катюха був уже справжнім вовком афганської війни – на той час він провоював уже рік. Молоді люди покохали одне одного, і з Афганістану повернулися разом. До Хмельницького.

Плодом цього воєнного кохання стали двійко чарівних донечок-двійнят, Світланка та Юлечка. Сьогодні обидві вони проходять службу у Збройних Силах України на посадах медичних працівників. Чоловік Світлани, капітан Роман Мажар, також служить в одній із частин Хмельницького гарнізону. Разом вони подарували батькам онука Нікіту.

Чверть століття в інжбаті

Відтоді, як офіцер Олександр Катюха повернувся з Афганістану, він служить в окремому інженерно-аеродромному батальйоні. 13 років тому він став його командиром. За ці роки Олександр Сергійович став справжнім батьком для своїх підлеглих, він знає свою частину до кожної клітинки, кожного закутку у казармі. І, звичайно, він добре знає та розуміє і своїх підлеглих, і саму службу. Тож не дивно, що військова частина під його командуванням – завжди серед кращих. Так, у 2004 році вона зайняла перше місце серед інженерно-аеродромних частин ВПС, а наступного, 2005 року, вже – Повітряних Сил ЗС України. У 2006-му інжбат став кращою частиною логістики Повітряного командування “Захід”. Два наступні роки – це не лише краща частина логістики Повітряного командування “Захід”, а й взагалі краща інженерно-аеродромна частина Повітряних Сил. За підсумками 2009 навчального року частина була ви-

знана знову ж таки кращою інженерно-аеродромною частиною Повітряних Сил ЗС України, а за підсумками минулого, 2010 навчального року, це – і краща частина логістики ПвК “Захід”, і – краща інженерно-аеродромна частина Повітряних Сил.

Де тільки не працювали хмельницькі інженери-аеродромники за останні роки, де лише не відновлювали вони аеродроми й не виконували інші інженерні роботи! Бердичів і Дубно, Луцьк і Овруч, Старокостянтинів та Івано-Франківськ, Чортків і Калинів, Жовтневе й Скнилів, Коростень та Мукачеве, Умань й Озерне, Кам'янка-Бузька та Рівне, Шепетівка й Гречани, Гавришіка й Людавка, а також інші гарнізони змогли по достоїнству оцінити професіоналізм батальйону полковника Катюхи. Що тут скажеш?.. Який командир – такий і загін!

**Олексій Тригуб.
“Крила України”.**

Під враженням спогадів дідуся...

“Справжній полковник”, як цілком справедливо можна назвати цього офіцера, народився у столиці України, а виріс на батьківщині Лесі Українки, у Новоград-Волинському. Його батько, Сергій Опанасович, усе життя працював водієм. Очевидно, автор сценарію популярних сьогодні французьких фільмів “Таксі” образ головного героя писав саме з Сергія Катюхи! Адже, будучи водієм таксопарку, він настільки любив швидкість, що навіть став кандидатом у майстри спорту по ралі. Мама майбутнього офіцера мала більш спокійну роботу: до виходу на пенсію Віцентіна Никандрівна працювала у Ремпобуттехніці.

У родині Катюх зростало двійко хлопчаків. І батьки, суто цивільні люди, ніколи не пророкували синам військової долі: наприклад, щодо Сашка в батька були види на Київський інститут народного господарства... Та з дитинства хлопці зачаровано слухали розповіді про війну з вуст діда, солдата Перемоги Никандра Корнійчука, який пройшов війну простим червоноармійцем, був поранений під час Сталінградської битви. В результаті обоє брати стали професійними військовими. Брат Олександра Сергійовича Ігор проходить службу у Державній прикордонній службі України – підполковник Ігор Катюха є командиром військово-морської тилової бази – заступник командира бригади Південного напрямку прикордонних військ в Одесі.

А Олександр вирішив стати авіатором. У 1978 році він – курсант Пермського військового авіаційно-технічного училища. Невдовзі рядовий Катюха проявив свої командирські здібності та став сержантом, до самого випуску обіймав посаду заступника командира взводу.

Рівно 30 років тому, спекотним літом вісімдесят першого року, лейтенант Катюха прибув для подальшого проходження військової служби до Хмельницького гарнізону. Частина, до якої потрапив молодий офіцер, була не зовсім звичною: начебто авіаційна, і літаки у ній є, а ось льотчиків – немає!.. Це була окрема ескадрилья безпілотних літаків, сьогодні – окремий полк дистанційно керованих літальних апаратів.

А вже через два роки, як і тисячі інших радянських офіцерів, старший лейтенант Олександр Катюха написав рапорт із клопотанням відрадити його до Афганістану. Тоді, на початку вісімдесятих, ніхто й сумнівів не мав у тому, що у Демократичній Республіці Афганістан Радянська армія виконує історичну місію. Тож виконати інтер-

*манда поступила,
В мрачной тьме скрывается Ка-
бул...*

“За річку” старлей потрапив у вісімдесят третьому. Саме тоді бойові дії почали розгортатися з новою силою. Афганські повстанці – вдень дехкани, а вночі – моджахеда – почали отримувати відчутну підтримку Заходу. На зміну столітнім “бурам” почали надходити китайські “калашникови”, радянські машини й бронетехніка почали підриватися на італійських мінах, а літаки й вертольоти збивали вже не лише з ДШК, а й з переносних зенітних ракетних комплексів. Словом – повний інтернаціонал: ми виконуємо інтернаціональний обов'язок, а по нас б'ють з озброєння усіх мастей і виробників...

Старший лейтенант Олександр Катюха служив у Баграмі. Це – невелике старовинне місто у провінції Парван, у 60 кілометрах від Кабула. Проте невелике місто – це за кількістю населення. Аеродром у Баграмі величезний, через що на ньому та поблизу дислокувався потужний гарнізон, у якому лише авіаційних частин було близько десяти. А ще – штаб 108-ої мотострілецької дивізії, 345-ий парашутно-десантний полк, госпіталь тощо. Старший лейтенант Катюха служив на посаді секретаря комітету комсомолу в інженерному батальйоні.

Сьогодні, через двадцять років після розвалу Союзу, молодь не знає, чим був тоді для молодих людей Ленінський Комсомол. Не треба думати, що це – виключно партійна пропаганда, і комсорги відсиджувалися у штабах і ніколи не бували під вогнем. Комсорг Катюха під обстрілами бував частенько...

Запитайте в будь-якого водія афганської війни, що таке Саланг? І ви отримаєте у відповідь щось на кшталт того, що це – дорога до пекла. Насправді, Саланг – це один із перевалів на хребті Гіндукуш, через який проходила “бетонка” – дорога, що йшла через більшу частину території Афганістану та завершувалася на кордоні з Радянським Союзом. Щодня, усі десять довгих років аф-

лися, і відстрілюватися довелося – всяке бувало...

Трофеї та нагороди...

Є у мене знайомий “афганець”, відставний лейтенант. В Афгані він був борттехніком вертольота Мі-24. Якось дві “двадцятьчетвірки”, у складі екіпажу однієї з яких був і він, тоді прапорщик, добряче виручили десантників, які “брали” караван. Вдячна “крилата піхота” потім поцікавилася, хто ж так ладно з кулемета “працював”. У знак вдячності вони подарували борттехніку трофейний багнет від австрійської гвинтівки 1911 року випуску. Сьогодні цей сторічний трофей, величезний ніж із зазублинами, висить про афганську війну, висить на почесному місці на стіні. В оселі іншого “афганця” я бачив старовинний перський килим, привезений “з-за річки”. Хто який трофей, яку пам'ять привіз з Афганіс-

Від планування до наукових результатів

ВІЙСЬКОВА НАУКА

У Командуванні Повітряних Сил Збройних Сил України відбулось інструктивно-методичне заняття з відповідальними за наукову і науково-технічну діяльність у командуванні, науково-дослідних установах та військових навчальних закладах Повітряних Сил. В ході заняття було розкрито особливості організації планування наукової і науково-технічної діяльності Повітряних Сил в 2012 році, обговорено проблемні питання та можливі напрямки удосконалення науково-організаційної роботи. Про результати ІМЗ розповів заступник начальника штабу Командування Повітряних Сил Збройних Сил України полковник Ігор Воробійов.

– Товаришу полковник, в чому полягає актуальність цього заняття?

– Організація річного та перспективного планування наукової і науково-технічної діяльності в Повітряних Силах має в своїй основі загальнодержавну процедуру планування з урахуванням встановленого порядку розробки відомчих цільових наукових та науково-технічних програм. При цьому сам процес планування є багаточисельним та багаторівневим і має певні особливості.

Потрібно зазначити, що головною особливістю планування усіх видів досліджень в 2012 році є потреба формування як річного, так і перспективного планів наукової та науково-технічної діяльності. А це, в свою чергу, потребує вироблення всебічно обґрунтованих та своєчасно наданих пропозицій з усіх видів досліджень за проблематикою Повітряних Сил, що і обумовлює актуальність даного заняття.

– Ігорю Гавриловичу, яким чином сьогодні вирішуються проблемні питання науково-організаційної роботи в Повітряних Силах?

– Командування Повітряних Сил сьогодні приділяє значну увагу науково-організаційній роботі, а саме підвищенню якості організації, координа-

ції, методичного та інформаційного забезпечення та контролю усіх видів наукової та науково-технічної діяльності, своєчасної реалізації результатів наукових досліджень.

Зрозуміло, що якісне проведення науково-організаційної роботи неможливе без відповідного рівня підготовленості особового складу науково-організаційних підрозділів.

Наразі, в даному напрямку наукової та науково-технічної діяльності є низка проблемних питань. Для їх вирішення в Міністерстві оборони України та Генеральному штабі Збройних Сил України переробляється ряд нормативних документів. До цієї роботи залучені представники Командування та науково-дослідних установ Повітряних Сил.

За результатами проведеної роботи буде вдосконалено систему замовлення військово-наукової продукції, систему управління науковою і науково-технічною діяльністю. Ми також сподіваємось, що відбудуться організаційно-штатні зміни в структурі науково-дослідних установ, що дасть можливість відновити науково-дослідні лабораторії на окремих кафедрах військових навчальних закладів, збільшити частину посад, що комплектується цивільним персоналом.

– Товаришу полковник, чи буде сприяти проведенню заняття вказаного формату формуванню якісного річного та перспективного плану наукової та науково-технічної діяльності Повітряних Сил?

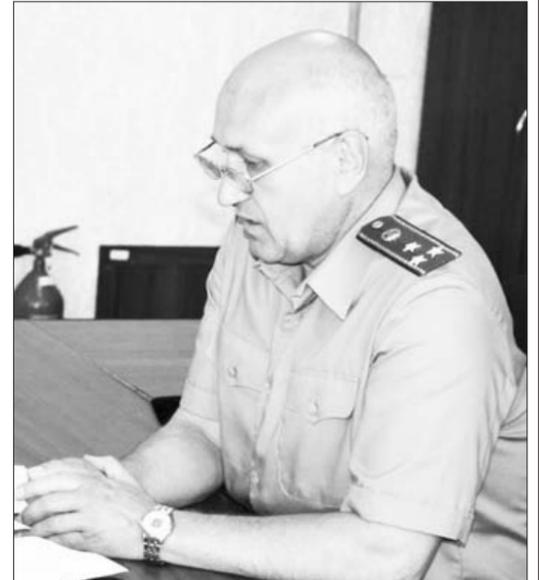
– Річне та перспективне планування наукової і науково-технічної діяльності у Повітряних Силах ґрунтується на основних засадах короткострокового та середньострокового оборонного планування, а замисел планування передбачає одержання конкретних практичних результатів. Для цього замовниками та споживачами військово-наукової продукції формується потрібна кількість науково-дослідних робіт. При цьому кожна науково-дослідна робота спрямована на вирішення конкретних проблемних питань подальшого розвитку Повітряних Сил.

В свою чергу, формування тактико-технічних завдань на науково-дослідні роботи здійснюється за відповідними пропозиціями структурних підрозділів Командування Повітряних Сил і потребує обов'язкового визначення питань щодо можливостей науково-дослідних установ в проведенні тих чи інших досліджень, повноти розкриття існую-

чих проблемних питань в запланованих роботах.

Тому саме заняття подібного формату повинні сприяти формуванню стосунків між споживачами і виконавцями досліджень, які б стимулювали їхню взаємну зацікавленість в результатах досліджень відповідно до сфери діяльності та відповідальності. Сподіваюсь, що проведене ІМЗ дозволить більш повно використовувати наявний науковий потенціал для вирішення нагальних проблем Повітряних Сил.

**Спілкувався Андрій Агеєв.
"Крила України".**

До Дня скорботи і вшанування пам'яті жертв війни в Україні

22 червня, у день 70-річчя початку Великої Вітчизняної війни, який, відповідно до Указу Президента України визначений як День скорботи і вшанування пам'яті жертв війни в Україні, у всіх гарнізонах Збройних Сил України відбулися урочисті заходи. Особовий склад вшанував пам'ять жертв найбільшої в історії людства війни, яка забрала десятки мільйонів життів, а також героїчний подвиг радянського народу, який вистояв перед лицем фашистської навали. Чимало в Україні мість, священних для кожного фронтовика, та й, зрештою, для кожного справжнього патріота. Це – містя запеклих боїв. Зокрема, міста-герої Київ, Одеса, Севастополь та Керч, тривала героїчна оборона яких золотими літерами вписана у літопис Великої Вітчизняної війни. Так, Одеса і Керч відомі не лише довгою оборонною військами, а й подальшим спротивом партизанів та підпільників, які засіли у катакомбах і звідти наносили удари по окупантах.

Є на Одещині, у Біляївському районі, село Нерубайське, відоме своїми катакомбами. У 1941-42 роках 70 партизанів загону Героя Радянського Союзу Володимира Молодцова-Бадаєва, залишеного у Нерубайських катакомбах, вели активну диверсійно-розвідувальну роботу. У тих катакомбах відважні герої були замуровані румунськими окупантами і майже всі загинули.

Хвилина мовчання біля входу в катакомби...

Сьогодні справжній табір партизанів, розташований у двох кілометрах від центрального входу в катакомби, затоплено підземними водами. Однак ентузіастам за архівними документами й спогадами очевидців вдалося відновити його первісний вигляд. У 1969 році тут було створено Музей партизанської слави. На площі близько 1 тис. кв. м у підземних лабіринтах, на глибині 12-14 метрів, представлені атрибути побуту та зразки зброї. Тут знайшлося місце кухні, лазні, штабу, чоловічому і жіночому гуртожиткам, навчальному тиру та меморіальному залу. На стінах досі збереглися написи, зроблені рукою бадаєвців, а також кілька картин-карикатур, які закликають до перемоги над фашистами.

Нерубайські катакомби стали відомі всьому світу. У 1972 році в тут побувало більше півмільйона осіб, а в 1980 році меморіальний комплекс, за даними ЮНЕСКО, був визнаний найбільш відвідуваним підземним об'єктом у світі.

Друга частина експозиції, розташована в залі нагорі, являє собою зібрання

фотографій, архівних документів, листів і особистих речей одеських партизанів. Серед інших пам'ять по собі залишили керівники партизанських загонів С. Лазарев, Л. Горбель, Н. Крилевський, К. Тимофеев, Д. Гавшин, С. Дроздовський, снайпер Людмила Павличенко, кулеметниця Ніна Онілова, комсомолец Яша Гордієнко. Один з експонатів – лист подяки Фіделя Кастро, який в 1980 році побував у музеї і залишив свій підпис у книзі почесних гостей.

Сьогодні Музей партизанської слави входить до туристичного маршруту "Поєз Слави", що налічує 11 монументів та пам'яток періоду захисту Одеси від фашистів у 1941-1942 рр.

І ось 22 червня цього року у селі Нерубайське було вшановано пам'ять усіх загиблих у роки Великої Вітчизняної війни, а зокрема – загиблих односельців та партизанів-підпільників Нерубайських катакомб. О десятий годині 22 червня біля пам'ятника загиблим односельцям, на якому золотом викарбувані імена майже 500 осіб, зібралися мешканці села та особовий склад окремого ремонтно-відновлювального батальйону 5-го Об'єднаного центру електрогазового та автотехнічного забезпечення логістики Повітряних Сил, що дислокується у Нерубайському. Воїни-авіатори на чолі з тимчасово виконуючим обов'язки командира частини майором Олегом Соловйовим поклали квіти до пам'ятника загиблим. Тут же під керівництвом голови Нерубайської сільської ради Василя Юрківського був проведений мітинг-реквієм.

– Нерубайська сільська рада включає в себе чотири села Біляївського району. Це – центр партизанської слави Одещини, – сказав сільській голові. – Ми повинні завжди пам'ятати славний подвиг захисників Вітчизни, тисячі з яких полягли у нашій землі, захищаючи її від окупантів!

Того ж дня заступник командира військової частини з виховної роботи майор Євген Чухраєв провів бесіду з молодими бійцями, розповівши їм про події Великої

Вітчизняної війни у Нерубайському. Молодим солдатам, які призвані з інших областей України та не знали таких деталей, було цікаво слухати про катакомби, з яких партизани чинили опір агресору. Лунало чимало запитань, і, разом із ветеранами війни, яких, на жаль, у Нерубайському залишилося всього 9 чоловік, офіцер зміг вичерпно відповісти на них.

**Олексій Тригуб.
"Крила України".**

Формування 65-ї окремої роти зв'язку почалося 23 червня 1941 року на базі 17-го вузла зв'язку Київського Особливого військового округу. Збірним пунктом роти став штаб авіамістечка на Солом'янці, у Києві, куди прибували працівники цивільних підприємств зв'язку, робітники, техніки та інженери київських заводів, педагоги та працівники торговельних підприємств. До складу роти увійшли три радіостанції та одинадцять машин, що прибули з народного господарства, які й утворили автомобільний парк частини. На укомплектування було виділено 10 апаратів СТ-35 та 6 апаратів Морзе.

Закінчення. Початок на 2 стор.

Вже 27 червня за наказом начальника зв'язку ВПС Південно-Західного фронту підполковника Рубцова на бойове чергування заступила перша зміна телеграфістів новоствореної 65-ї окремої роти, а згодом батальйону зв'язку.

Все літо й осінь 41-го батальйон провів під безперервним ворожим бомбардуванням та артилерійським обстрілом, забезпечуючи зв'язком в період Київської оборонної операції штаб ВПС Південно-Західного фронту. Потім оточення... Більшість особового складу ціною неймовірних зусиль, завдяки мужності та героїзму кожного, змогла прорвати кільце ворожих військ та вийти з оточення і навіть зберегти частину техніки.

Протягом вересня-грудня у Харкові та Валуйках батальйон поповнюється особовим складом, автомобільною та спеціальною технікою. Та ситуація на фронтах вкрай напружена. Доводиться довчати зв'язківців вже на полі бою.

10 вересня 1942 року, після численних поразок і тривалого відступу наших військ, батальйон опиняється в селі Верхне-Погромне Сталінградської області, де за наказом

101-му орденоносному полку зв'язку - 70!

панування у повітрі над Сталінградом. Полк зв'язку забезпечував роботу вузла зв'язку штабу армії та станцій наведення авіації під час Сталінградської битви, згодом у Ростовській операції. Тож внесок зв'язківців частини у битву, що переломила хід Великої Вітчизняної, важко переоцінити.

З липня 43-го урочисто перед усім особовим складом воєнний комісар 8-ї Повітряної армії генерал-майор авіації Віхорев вручив командирі 8-го окремого полку зв'язку полковнику Леоніду Гуркалу найдорожчу реліквію частини

– Бойовий Прапор. Приймаючи прапор, командир став на коліно, поцілував стяг і від імені особового складу полку дав урочисту клятву: “Как зеницу ока беречь святыню – Боевое Знамя и отдать все силы, и если потребуется и жизнь, в борьбе с немецко-фашистскими захватчиками”. А сталося це вже у Донецькій області в с.Олексіївка.

В 1944 році полк брав участь в Нікопольській операції, в операціях з форсування озера Сиваш та визволення Криму. 9 січня 44-го під час нальоту ворожої авіації на Мелітополь уламками авіабомб було пошкоджено Бойовий Пра-

відмінну підготовку, злагоженість та професіоналізм особового складу свідчить той факт, що протягом 11 років, з 1970-го по 1981-й, полк удостоювався звання відмінного.

Наполеглива праця не залишилась непоміченою. 19 лютого 1988 року за успіхи, досягнуті особовим складом у бойовій та політичній підготовці, полк нагородили Почесною грамотою Президії Верховної Ради Української РСР.

Зі здобуттям незалежності України особовий склад полку продовжив славні бойові традиції попередніх поколінь воїнів-зв'язківців. Починаючи з 1992 року, особовий склад був задіяний практично в усіх оперативно-стратегічних та командно-штабних навчаннях, що проводились у Збройних Силах молодшої держави. Це “Південний редут”, “Небесний грім”, “Реакція”, “Чисте небо-2006”, “Артерія-2007”, “Рішуча дія-2008” та інші.

Саме особовий склад полку забезпечував зв'язком багаточисельний мобільний шпиталь Військово-медичного клінічного центру ПС ЗС України, коли військові медики надавали допомогу постраждалим від вибухів на артилерійських складах у Новобогданівці. Не обійшлися

без вінницьких зв'язківців і під час спільних навчань МНС та ЗС України з ліквідації наслідків катастрофи техногенного характеру в Рові Вінницької області та в Прилуках.

Щорічно особовий склад бере активну участь у тренуваннях сил та засобів радіо- і супутникового зв'язку, які відпрацьовують з оцінкою не нижче ніж добре. Щоденно полк несе бойове чергування в системі ППО України та вартову службу.

За підсумками 1999, 2000, 2002 та 2004 навчальних років на військовій раді ВПС ЗС України окремий орден Червоної Зірки полку зв'язку визнавали кращою частиною зв'язку виду.

Сьогодні полк забезпечує командувачу Повітряних Сил ЗС України та штабу Командування безперервне управлін-

ня з'єднаннями та військовими частинами Повітряних Сил за будь-яких умов.

В частині ефективно функціонує навчально-матеріальна база, за допомогою якої проводиться підготовка та вдосконалення фахового рівня зв'язківців усіх спеціальностей. Також особовий склад полку активно залучався до впровадження та вивчення нових зразків озброєння і техніки зв'язку. Так, починаючи з 2006 року, здійснюється перехід на цифрові засоби зв'язку. Зараз особовий склад ефективно працює на цифрових АТС SIMENS, ФАРЛЕП, ГРІН ЛАЙТ. Прокладені та експлуатуються волоконно-оптичні кабельні лінії зв'язку.

Особовий склад полку був задіяний до державних випробувань нової цифрової тропосферної станції, з якою, по закінченню випробувань, зв'язківці прибули в частину, здійснивши 600-кілометровий марш.

На залишається поза увагою і морально-психологічне забезпечення повсякденної діяльності військовослужбовців. Активно діє Кімната бойової слави. 2001 року почесним солдатом полку зараховано Героя Радянського Союзу гвардії полковника у відставці Григорія Івановича Германа. Особлива увага приділяється військово-патріотичному вихованню допризовної молоді на бойових традиціях попередніх поколінь.

Визнання полку кращою частиною зв'язку є результатом повсякденної напруженої праці всіх військовослужбовців та працівників Збройних Сил України. Це показник їх професійної майстерності, здатності виконувати завдання за призначенням. Можна з впевненістю сказати, що теперішнє покоління воїнів-зв'язківців, незважаючи на труднощі, з честю виконує конституційний обов'язок, гідно несе високе звання захисника Батьківщини, продовжує, зміцнює та примножує бойові традиції попередніх поколінь як це було протягом усієї славної історії орденоносного полку.

**Олександр Олехнович.
“Крила України”.**

Наркома оборони на базі частини формують 8-й окремий полк зв'язку 8-ї Повітряної армії. Протягом 1942-1943 років 8-а Повітряна армія у запеклих повітряних боях з літаками Люфтваффе виборол

пор у семи місяцях. Також полк брав участь у визволенні Західної України та Закарпаття, Польщі та Чехословаччини.

Вже після війни, 4 червня 1945 року, у Чехословаччині Президія Верховної Ради

СРСР за зразкове виконання завдань командування в боях з німецькими загарбниками при здобутті міста Оломоуц і проявлені при цьому доблесть і мужність нагороджує частину орденом Червоної Зірки.

Післявоєнна історія полку продовжується вже у Вінниці, куди частину передислоковують у 46-му році для забезпечення зв'язком корпусу важкої бомбардувальної дальньої авіації.

І хоч небо над країною мирне, полк продовжує вести активне бойове життя. Тільки з 1967 року особовий склад брав участь у більш ніж двадцятьох важливих стратегічних навчаннях. Серед них – “Ладога” та “Дніпро” (1967 р.), “Південь” і “Удар” (1971 р.), “Зеніт-74” та “Ефір-74” (1974 р.), “Захід-81” (1981 р.), “Осінь-88” (1988 р.) та багато інших. Про

АН-225 "Мрія"

История создания проекта

Ректор Государственной лётной академии Украины (ГЛАУ) профессор Сергей Николаевич Неделько краугольным камнем воспитательной работы во вверенном ему учебном заведении считает формирование у курсантов приверженности выбранным авиационным специальностям, мотивации на достижение профессионализма, любви к авиации. Именно он выступил инициатором создания книги о нашем выдающемся современнике, заслуженном лётчике-испытателе СССР, Герое Украины Александре Галуенко. В том, что сложно найти более достойный образец для формирования психологии подрастающего поколения вообще, и будущих авиаторов – в частности, с ректором ГЛАУ оказались солидарны многие успешные и авторитетные деятели Украины и других стран.

МНЕНИЕ МИНИСТРА

Министр обороны Украины Михаил Ежель:

"Александр Васильевич Галуенко – великий испытатель. Известно, что любящий Генеральный конструктор, разрабатывая новый самолёт, может вложить в него самые передовые достижения науки и техники, но научить крылатую машину летать может только испытатель. Только испытатель может дать самолёту путёвку в жизнь и в серийное производство. В жизни Александра Васильевича было столько важных событий, столько интересных моментов, о которых знает только узкий круг лиц. Поэтому книга об этом мужественном человеке – особенно востребована. Чтобы потомки знали, что чувствует испытатель, которому в один миг надо принять единственно правильное решение, используя собственную волю, смелость, интуицию, знания, целый спектр других качеств".

На сегодня помощник ректора ГЛАУ, кандидат педагогических наук, старший преподаватель кафедры социально-гуманитарных наук и профессиональной педагогики ГЛАУ Ольга Кушнир завершает работу над современной "повестью о настоящем человеке", которая будет называться "От мечты до "МРИИ" и немного дальше. Рассказ о лётчике-испытателе Александре Галуенко". По настоянию Александра Васильевича, данное повествование рассказывает не только о нём, а и о профессии лётчика-испытателя как таковой, обо всём, что обеспечивает профессиональную успешность – семья, учителя, наставники, отличные самолёты, особые обстоятельства и отношения, а кроме того – о его коллегах, которых он искренне уважает и высоко ценит...

Вниманию читателей газеты "Крылья Украины" предлагается фрагмент книги, соответствующий текущему моменту: в то время, как внимание мирового авиационного сообщества приковано к авиасалону в Ле Бурже, будет совершенно своевременно напомнить всей Украине о нашем особом поводе для национальной гордости.

При этом редакция приглашает к сотрудничеству всех, кого заинтересует участие в издании данной книги.

В семидесятые годы освоение космоса шло активно нарастающими темпами. Конкурирующие сверхдержавы – СССР и США – практически одновременно подошли к этапу создания долговременных пилотируемых орбитальных станций. Обеспечение их жизнедеятельности, в свою очередь, потребовало перейти от использования одноразовых ракет-носителей к более экономичным многократным средствам выведения на орбиту полезной нагрузки. Поэтому специалисты обеих стран параллельно приступили к работам по созданию многократных космических транспортных систем. В США это была программа "Спейс Шаттл", успешно отработавшая более двадцати лет, а в СССР – программа "Энергия-Буран", которая так и не была окончательно реализована в связи с распадом Советского Союза.

Хотя начало советской программы осуществлялось с характерным размахом – постройка и компоновка отдельных агрегатов космических кораблей предполагалась на предприятиях, расположенных в европейской части СССР, с их последующей доставкой на космодром Байконур для окончательной сборки и запуска в космос. При этом, что размеры частей ракеты-носителя составляли около 60 метров, а диаметры – восемь метров! Необходимо было определить способ транспортировки таких неимоверно габаритных грузов. Анализ показал, что наземно-транспортная данная задача была не по силам. Учитывая

наличие сети специально подготовленных для посадки космического корабля "Буран" аэродромов, охватывающей всю территорию СССР (откуда челнок должен был доставляться обратно на Байконур), в центре пристального внимания разработчиков оказалась авиация. Приоритетным направлением явилось использование специального самолета. На тот момент ОКБ, возглавляемое О. Антоновым, уже имело прогрессивный опыт создания больших транспортных самолетов ("Антей" и "Руслан"). Поэтому Министерство авиации поручило О. Антонову приступить к разработке проекта нового самолета, специально предназначенного для перевозки блоков космических систем.

В то же время Генеральный конструктор космического корабля Г. Лозинский вынашивал идею дальнейшего развития транспортной системы, предполагающую использовать самолёт не только как перевозчика, но и в качестве стартовой площадки для космического корабля с топливным баком общей массой 170 тонн, являясь как бы летающим космодромом для старта со спины на орбиту.

Масштабность и грандиозность такой идеи не смутила О. Антонова и его соратников. Начав в середине 1983 года разрабатывать первые эскизы нового самолета, к середине 1984-го антоновцы уже сформировали его облик, как говорится, в первом чтении. А окончательно точку в концепции нового самолета по-

ставили ещё через два года, уже под руководством П. Балабуева, возглавившего ОКБ в 1984 году.

Можно сказать, что рабочее проектирование, а затем и постройка самолета были выполнены в небывало короткие сроки. Это объясняется не только тем, что новый самолёт создавался на базе предшественника, обеспечивая большую преемственность с максимальным использованием существующих компонентов Ан-124, но и огромным опытом коллектива, создавшего многочисленное семейство транспортных самолетов и находящегося на пике творческого подъема.

Уровень кооперации при создании самолета между предприятиями-создателями (которых оказалось более сотни) был уже отработан при сборках "Русланов", поэтому сби в поставке комплектующих агрегатов, систем, оборудования свелась к минимуму.

Для летного состава тоже объем работ на исследовательском пилотажном стенде был намного меньше, чем при подготовке к первому полету "Руслана". Поэтому много летчиков не привлекалось. В основном все работы по исследованию отказных ситуаций на модели самолета были выполнены А. Галуенко и С. Горбиком.

Согласование в МАП кандидатур на назначение ведущего лётчика-испытателя и ведущего инженера уже не требовалось – в эпоху постройки это право стало приоритетом Генерального кон-

структора. С кандидатурой ведущего инженера П. Балабуева определился на начальных этапах работы, поручив Михаилу Харченко выполнять эти обязанности ещё до подписания приказа о назначении экипажа. Решение же о выборе ведущего лётчика-испытателя принял достаточно поздно – за полгода до первого полета. Этому предшествовали многочисленные консультации с различными специалистами: лётчиками, инженерами, конструктора-

испытательных полетов.

Подбор кадров для формирования такого ответственного экипажа оказался не самой простой задачей и тоже потребовал скрупулезного анализа и размышлений. В итоге, Александр Васильевич предложил на рассмотрение Генерального конструктора достаточно сильную и опытную команду. При выборе второго лётчика-испытателя Галуенко остановился на кандидатуре Сергея Горбика – исключительно порядочного человека с большим опытом проведения летных испытаний (в том числе – совместных с Александром Васильевичем), которому очень доверял, уважая и находясь с ним в отличных отношениях. Тем более что на тот момент они уже много часов провели "летая" вместе на пилотажном стенде Ан-225 для отработки системы управления самолетом и различных отказных ситуаций. На место штурмана испытателя был предложен Сергей Нечаев: в то время молодой, но исключительно способный специалист. В качестве бортинженера по авиационному оборудованию – Владимир Гусар, бортрадиста – Вячеслав Белоусов: оба – отлично знающие свое дело профессионалы с самыми позитивными характеристиками. Очень важным для судьбы самолета и для экипажа в целом стало присутствие в команде на ответственной должности старшего бортинженера Александра Шульченко – высококлассного специалиста, имеющего огромный опыт летной эксплуатации аналогичных самолетных систем и двигателей на "Руслане" (начиная с его первого полета), и не единожды грамотно выходящего из сложных ситуаций.

Петр Васильевич одобрил все предложенные кандидатуры и подписал соответствующий приказ.

Позиция Генерального конструктора дать право подбора экипажа командиру, ведущему лётчику-испытателю, оказалась правильной. Традиция прошлых лет, когда в подборе всех членов экипажа участвовали руководители всех рангов, не всегда приводила к положительному результату. Были случаи в летной практике, когда такой подбор приводил к психологической несовместимости высококлассных специалистов.

Реализованный Балабуевым (не только в этом случае, но и в дальнейшей работе над новыми самолетами) подход доверия ведущему лётчику в подборе членов экипажа оказался более демократичным (в духе времени), а при этом – значительно повышал роль командира экипажа.

К осени постройка самолета была закончена. 30 ноября 1988 года в торжественной обстановке многотысячный коллектив увидел выкат-

ку из сборочного цеха белоснежного исполина с надписью "Мрія" на борту. Имя самолёту дал лично Генеральный конструктор П. Балабуев, объясняя свой выбор таким образом: "Мечта – это бесконечность человеческой мысли и желания. Мечта ведет нас вперед и никогда не исчезнет, пока жив человек на планете. И если родился самолет на украинской земле, пусть несет на своем борту слово из ее языка – "Мрія".

Коллектив летно-испытательной и доводочной базы (ЛИДБ) принял самолет от производственников. В тот же день, несмотря на торжественность события, не теряя времени, началась наземная отработка самолетных систем и оборудования.

Значительная тождественность Ан-225 уже прошедшему летные испытания "Руслану", конструктивная преемственность большинства узлов и агрегатов, идентичность многих элементов бортовых систем и оборудования положительно сказались на сроках наземной отработки бортовых систем нового самолёта. Уже 3 и 4 декабря "Мрия" совершила первые самостоятельные шаги на заводском аэродроме: рулежки, развороты и пробежки (вплоть до скорости 200 км/ч с подъемом передних опор шасси). Больших проблем, связанных с работоспособностью бортовых систем и оборудования, не возникло. Характеристики управляемости самолета во время пробежек были приемлемые. Такие позитивные результаты позволили назначить для первого полёта довольно близкую дату – 20 декабря.

Однако в тот день погодные условия не позволили поднять "Мрию" в небо. Спустя сутки погода тоже не радовала: низкая облачность, встречно-боковой ветер, приносящий заряды снега. Несмотря ни на что, практически все работники ОКБ и многочисленные представители предприятий-создателей мёрзли на аэродроме в ожидании исторического события – первого взлета Ан-225.

Выполнив контрольную пробежку по ВПП с подъемом передних опор шасси и вернувшись к месту старта, командир экипажа А. Галуненко вышел из самолета, чтобы доложить Генеральному конструктору и Первому секретарю ЦК КПУ В. Щербицкому о готовности самолета и экипажа к первому полету. Получив разрешение, экипаж приступил к подготовке взлета. Про-

грев двигателей, получение разрешения на взлет у руководителя полетов... И вот – самолет медленно стагнивается с места.

Я думаю, что все присутствовавшие на летном поле замерли от восторга, когда "Мрия", пробежав менее 1000 метров, легко оторвалась от земли и ушла в пасмурное зимнее небо.

Александр Васильевич продолжает свой рассказ достаточно бесстрастно: "В первом полете для определения характеристик самолета в различных конфигурациях заданием предусматривалась продолжительность 3 часа. Но из-за постепенного ухудшения погодных условий задание было сокращено, и я принял решение, проверив только взлетно-посадочную конфигурацию, идти на посадку. Длительность полета составила 1 час 14 минут. Полет выявил соответствие реальных характеристик Ан-225 расчетным, и поведение самолета в воздухе было идентичным смоделированному ранее на пилотажном стенде". Вот так вот! Конечно, прошу рассказать побольше об испытанных им тогда чувствах и ощущениях.

Александр Васильевич задумчиво: "Осталось в памяти одно – это чувство высочайшей ответственности перед создателями и присутствующими на аэродроме за правильность и четкость выполнения полетного задания. Эмоции в такие минуты уходят далеко на задний план. Но и без них, конечно, не обошлось, только уже после выполнения посадки. Оставаться равнодушным к полёту этого исполина невозможно ни тем, кто смотрит снаружи, ни тем, кто находится внутри. Естественно – это радость за отличное выполнение задания, гордость и восхищение за наших инженеров, конструкторов, ученых, сумевших создать такой чудо-самолет".

Так состоялся первый полет и первый шаг в небо удивительного самолета-гиганта. А всего в судьбе "Мрии" было три первых взлета, значимые для ее истории.

Благодаря уже отмеченным особенностям конструктивной преемственности потребное количество испытательных полетов удалось значительно сократить. Кроме того – малое число отказов самолетных систем, оборудования, двигателей позволило программу испытаний выполнять бесперебойно и интенсивно.

Практика ввода в строй новых антоновских самолётов никогда не предполагала привлечения к ним повышенного внимания общественности. Наоборот – этот процесс большей частью происходил под грифом секретности. Данный случай стал прецедентом исключения из правил. Верхний эшелон власти решил реальное воплощение научно-технического прогресса нашей страны – уникальный самолет, не имеющий аналогов в мире, с гордостью продемонстрировать международному сообществу. Поэтому 1 февраля 1989 года "Мрию" презентовали советским и зарубежным журналистам в киевском аэропорту Борисполь, а 20 февраля, там же, с ней ознакомили первого руководителя страны М. Горбачева (именно об этом визите Генерального секретаря идёт речь в главе про "Руслан" и реализации плана П. Балабуева по спасению предприятия).

Следующим пиар-шагом громкой пропаганды исключительности нового советского самолёта стало официальное установление им мировых рекордов. 22 марта экипаж под командованием А. Галуненко установил на "Мрии" 110 мировых авиационных рекордов в одном полете. Позже это уникальное достижение нашло своё отображение в Книге рекордов Гиннеса, куда были занесены имена "Мрии" и командира её экипажа Александра Галуненко.

Вскоре, через четыре с половиной месяца, 13 мая 1989 года Ан-225 снова выполняет первый полёт. Теперь это – первый шаг в реализации своего непосредственного предназначения: транспортировки многоэтажного космического комплекса "Буран" на внешней подвеске.

Прилетев на аэродром Юбилейный космодрома Байконур, "Мрия" доверчиво подставила свою спину под специальный подъёмный кран, держащий в своих фермах космический челнок. Стыковочные работы велись с особой тщательностью. В результате – два уникальных летательных аппарата слились воедино. И грациозный облик большешкрылой птицы преобразился до неузнаваемости. Казалось, что 90-тонный груз основательно прижал её к земле, ограничив способность летания.

Сначала были выполнены первые руления и пробежки этой транспортной системы по ВПП, включая движение с

поднятием передних стоек шасси. Самолет продемонстрировал достаточную устойчивость и управляемость.

После чего командир доложил о полученных результатах и готовности самолета и экипажа к полету методическому совету специалистов МАП. Заседание, которое состоялось тут же, на аэродроме в полевых условиях, коллегиально приняло решение о выполнении первого полёта.

Первый взлет и дальнейший полет для получения полномасштабной информации, фиксации поведения "Мрии" со своей полезной нагрузкой на всех этапах полета при выполнении испытательных режимов на видео и фотокамеры, сопровождался двумя самолетами (Ан-74 и Л-39). Полученные с их бортов фотовидеоматериалы облетели многие СМИ мира, став поистине уникальными и историческими.

Специалисты, изучив материалы первого полёта, были рады полному совпадению реального поведения самолета смоделированному ранее. Подтвердились расчетные данные конструкторов и инженеров и результаты исследований, полученные летчиками на пилотажном стенде.

В течение ближайшей недели была выполнена вся программа основных испытаний, связанная с определением степени влияния "Бурана" на характеристики устойчивости и управляемости, прочности, летно-технические характеристики небесного тяжеловоза.

Руководители КБ, конструкторы, испытатели считали первый полет "Мрии" с "Бураном" и испытания их в связке не менее сложными, чем первый взлет с заводского аэродрома. После завершения цикла испытаний и перелета этой экзотической пары в Киев, для "Мрии" наступила новая страница в ее необычной судьбе.

В Киев прилетели в солнечный майский день. Самолет, перед заходом на посадку на аэродром Гостомель, пролетел над городом, дав возможность тысячам киевлян и гостей города созерцать этот необычный тандем. Следующие три дня после посадки самолета аэродром Гостомель стал местом паломничества огромного количества энтузиастов и любителей авиации, высших руководителей республики, авиастроителей, участвовавших в создании самолета со всех предприятий и многих других, интересующихся достижениями авиационно-космической промышленности. Затем наступил час "особых смотрин" – пара отправилась в Московский аэропорт Внуково для показа членам Политбюро ЦК КПСС и Правительства СССР. Часовой показ завершился вопросами и ответами, после чего "Мрия" отвезла свой груз обратно в Киев.

7 июня 1989 года, взлетев из аэропорта Борисполь, "Мрия" с "Бураном" взяли курс на Париж (Ле Бурже) чтобы показать достижения страны на 38-м Международном авиационно-космическом салоне. Естественно, с первых же минут прибытия, этот тандем оказался в эпицентре внимания и мгновенно стал мировой сенсацией.

Ещё при их входе в воздушную зону Парижа наземная служба управления воздушным движением, вопреки су-

ществующим правилам, попросила командира экипажа перед заходом на посадку в порядке исключения выполнить пролет над центром города на высоте 300-400 метров недалеко от Эйфелевой башни. Так как прекрасная солнечная погода позволяла безопасно выполнить этот величественный пролет над столицей Франции, командир экипажа, взяв на себя ответственность, просьбу выполнил, чем подарил обитателям французской столицы возможность увидеть уникальное зрелище летящих в необычной спарке гигантов.

Начиная с момента посадки и до конца работы выставки, "Мрия" с "Бураном" стали наиболее популярными объектами для основной массы посетителей. На них лишь смотреть сотни тысяч представителей всех уголков планеты. В книге отзывов, которая находилась на борту самолета, сделаны тысячи восторженных записей: "Сердце переполнено гордостью за мощь человеческого разума при виде этой фантастической машины", "Техника – чудо, на грани того, что можно представить себе в наше стремительное время!", "Самолет огромный, как ваша Советская страна", "Спасибо...".

Находясь в Ле Бурже, Генеральный конструктор получил предложение от чехословацкого правительства на обратном пути в Киев сделать промежуточную техническую посадку Ан-225 в Праге для 2-3-часового показа чехословацким авиационным специалистам и руководителям страны. Пётр Васильевич согласился. Естественно, что и чехословацкая столица также рукоплескала грандиозному зрелищу, оставляя самые восторженные оценки и отзывы.

Возвращение на родную Украину не принесло экипажу и самолёту возможности отдохнуть. Уже на следующий день они участвовали в показе военной авиационной техники Минобороны СССР на подмосковном военном аэродроме Кубинка. Гордость и восторг за нашу авиационно-космическую промышленность можно было увидеть в глазах генералов и офицеров высшего командного состава Советского Союза.

На этом период будоражащих воображение совместных полётов "Мрии" с "Бураном" завершился. Транзитом через Киев пара отправилась на Байконур, где была "разлучена": "Буран" аккуратно сняли и отправили в сборочный корпус космодрома.

А "Мрия", вздохнув повсюбоднее, продолжила своё триумфальное турне налегке. В течение года, чередуя испытания с полетами для выполнения представительских миссий, Ан-225 блеснул на самых престижных авиационных выставках и салонах звезд первой величины, обошёл обложки всех, без исключения, авиационных изданий, покрасовался в ведущих СМИ самых разных стран. Это было поистине беспрецедентный пик славы самолета и его создателей. Премьер-министр Канады, увидев полет Ан-225 на авиационной выставке в Аботсфорде (близ Ванкувера), сказал, что "советские авиаторы, прилетевшие в Канаду, подарили нам праздник".

Продолжение следует.

МІЛІТАРИЗАЦІЯ

Генсек НАТО раскритиковал баллистические ракеты России

Генеральный секретарь НАТО Андерс Фог Расмуссен назвал российскую программу разработки межконтинентальных баллистических ракет "напрасной тратой денег", которая говорит об "устаревшем мышлении" Москвы, сообщает газета *The Daily Telegraph*. Выступая в Лондоне, Расмуссен заявил, что НАТО не является угрозой для России, а также отметил, что приглашение Москвы к сотрудничеству в области противоракетной обороны является тому подтверждением. НАТО предлагает России создать две независимые системы ПРО, между которыми будет налажен обмен информацией.

Постоянный представитель России в НАТО Дмитрий Рогозин заявил, что Москва не собирается прислушиваться к словам Фог Расмуссена, так как цели и параметры программ разработки вооружений являются суверенным делом РФ. "Мы будем обеспечивать нашу оборону там и тем, где и чем считаем необходимым", – передает слова Рогозина "Интерфакс".

В настоящее время Россия ведет разработку и испытания нескольких новых типов баллистических ракет. Среди них, в частности, есть ракета подводного базирования "Булава", испытания которой привлекли

общественное внимание из-за череды неудачных пусков.

С 2013 года в Министерстве обороны России планируют практически вдвое увеличить объемы производства баллистических ракет различного радиуса действия. На серийное производство систем "Булава", "Ярс" и "Искандер-М" до 2020 года планируется выделить 15 миллиардов рублей. Также известно, что к 2013 году в Минобороны планируют закончить работы над новой жидкостной межконтинентальной баллистической ракетой, которая заменит существующие на вооружении типы.

КОНТРАКТИ

Россия и Франция подписали контракт на поставку "Мистралей"

На экономическом форуме в Санкт-Петербурге 17 июня Россия и Франция подписали контракт на поставку вертолетоносцев типа "Мистраль". Об этом сообщает "Интерфакс". Документ был подписан в присутствии президента РФ Дмитрия Медведева. От российской стороны его подписал глава Рособоронэкспорта Анатолий Исайкин. В свою очередь подписи от Франции поставили представители корпорации DCNS, которой предстоит построить первые российские "Мистрали".

По данным "Интерфакса", соглашение предполагает поставку в Россию двух вертолетоносцев, которые будут построены во Франции. Кроме того, контракт предусматривает строительство еще двух кораблей в России. Ранее представители Объединенной судостроительной компании (ОСК), которой поручено строительство российских "Мистралей", заявляли, что в соответствии с договором Франция также передаст России технологии, необходимые для производства вертолетоносцев.

Речь идет о морской эксплуатационной системе тактической информации (SENIT-9), которой будут оборудованы корабли "Мистраль". Вопрос о том, должны ли технологии войти в сумму контракта, стал одним из препятствий на пути подписания соглашения между Россией и Францией.

Как сообщает со ссылкой на собственные источники ИТАР-ТАСС, итоговая сумма контракта составила 1,2 миллиарда евро. Из них 980 миллионов евро пойдут на строительство кораблей; оставшиеся деньги включают стоимость обучения экипажей, адаптации документации и лицензии на передаваемые технологии.

Переговоры о покупке Россией французских вертолетоносцев велись с сентября 2009 года. В середине июня 2011 года французские газеты сообщили о подписании контракта на поставку кораблей. Вслед за ними о заключении договора сообщила и российская пресса. Однако впоследствии оказалось, что речь шла лишь о протоколе о намерениях.

Предполагается, что вертолетоносцы "Мистраль" поступят на вооружение Тихоокеанского флота и будут базироваться во Владивостоке. Как заявил "Интерфаксу" высокопоставленный источник в Минобороны РФ, корабли планируется использовать для обеспечения безопасности дальневосточного региона, в том числе для поддержки группировки войск на Курильских островах. Первый "Мистраль" российская сторона планирует получить в 2014 году, а второй – в 2015 году, то есть, через 48 месяцев после вступления контракта в силу.

На этих кораблях, как сообщил на международном авиасалоне во французском Ле Бурже глава "Рособоронэкспорта" Анатолий Исайкин, будут размещаться многоцелевые боевые вертолеты Ка-52 "Аллигатор". Об этом сообщает РИА "Новости".

Договор о строительстве двух "Мистралей" на российских верфях будет подписан отдельно. По словам главы "Рособоронэкспорта", для заключения этого контракта необходимо решить "все внутренние вопросы".

ВИПРОБУВАННЯ

Испытания "Адмирала Горшкова" начнут в ноябре

Россия и Индия договорились о начале морских испытаний авианосца "Адмирал Горшков", проходящего модернизацию для индийских ВМС, в ноябре 2011 года. Как сообщает *The Tribune*, сам авианосец индийская сторона получит в декабре 2012 года.

В настоящее время авианосец водоизмещением 45 тысяч тонн и длиной 283 метра проходит техническую доработку на кораблестроительной верфи ОАО "Севмаш" в Северодвинске. Согласно требованиям индийской стороны, корабль переоборудуют специально для морской версии истребителей МиГ-29, стоящих на вооружении ВМС Индии на авиабазе в Гоа.

Часть будущего экипажа "Адмирала Горшкова", который поступит на вооружение ВМС Индии под названием "Викрамадитья", в настоящее время проходит обучение в Санкт-Петербурге. Ожидается, что члены экипажа придут на "Севмаш" для проведения испытаний корабля.

Ранее, в начале марта 2011 года, сообщалось, что в Северодвинске начались швартовые испытания "Викрамадитьи". В ходе испытаний проверялась работа всех бортовых систем корабля, включая радиоэлектронное оборудование российского и индийского производства, а также авиационно-технические средства.

Контракт на поставку Ин-

дии авианосца "Адмирал Горшков" был подписан в 2004 году. По условиям сделки, корпус корабля ВМС Индии предоставляется бесплатно при условии проведения модернизации на "Севмаше". Кроме того, индийская сторона обязуется оснащать авианосец палубными самолетами российского производства.

Сумма сделки составила 1,5 миллиарда долларов, однако в 2008 году Индия приостановила выплаты, а Россия подняла вопрос о

пересмотре объема работ и увеличении стоимости. Новое соглашение о модернизации было подписано в марте 2010 года, при этом стоимость контракта выросла до 2,3 миллиарда долларов.

"Адмирал Горшков" станет не первым авианосцем в составе ВМС Индии. В настоящее время на вооружении страны стоит авианосец Вираат (Viraat), а также ведется строительство корабля Викрант (Vikrant), разработанного индийскими специалистами.

ПЛАНИ

Сверхзвуковую ракету "БраМос", производимую на совместном российско-индийском предприятии "БраМос Аэроспейс лимитед", впервые пустят из-под воды в конце 2011 года. Как сообщил "Интерфакс" со ссылкой на заявление главы совместного предприятия Сиватхану Пиллаи, пуск ракеты "БраМос" из-под воды предусмотрен ее базовой конструкцией.

"БраМос" запустят из-под воды

Кроме того, по информации ИТАР-ТАСС, на совместном предприятии продолжается разработка авиационной версии ракеты "БраМос", которую планируется использовать в различных типах самолетов. В частности, речь идет об истребителях Су-30МКИ, производимых Россией специально для Индии. Первые испытания авиационной версии сверхзвуковой ракеты могут пройти уже в 2012 году.

По словам содиректора совместного предприятия Александра Максичева, которого цитирует ИТАР-ТАСС, в течение 2011 года "БраМос Аэроспейс" также приступит к разработке усовершенствованной версии российско-индийской ракеты. Основные характеристики новой гиперзвуковой ракеты "БраМос-2" уже согласо-

ваны. Предполагается, что ракета сможет развивать скорость, в пять раз превышающую скорость звука, и перехватить ее будет практически невозможно.

Сверхзвуковая ракета "БраМос", в основе разработки которой лежит российская ракета "Яхонт", может развивать скорость, превышающую скорость звука в 2,5-2,8 раза. Помимо высокой скорости, важными достоинствами ракеты являются ее универсальность в применении. Так, "БраМос" совместима с ракетами морского, подводного, воздушного и берегового базирования.

По словам Сиватхану Пиллаи, в настоящее время ракета уже установлена или готовится к установке на девяти кораблях ВМС Индии.

Сторінку підготував Сергій Клименко.

КАПИТАЛ

Ливийская революция дорого обошлась "Рособоронэкспорту"

Упущенная выгода России от революции в Ливии в связи со срывом контрактов на поставку вооружений составила примерно два миллиарда долларов. Об этом, как сообщает "Интерфакс", заявил руководитель "Рособоронэкспорта" Анатолий Исайкин.

О каких именно контрактах идет речь, он не пояснил. В целом, однако, сложности на рынке военно-технического сотрудничества не сильно повлияют на доходы "Рособоронэкспорта", отметил Исайкин и добавил, что выручка будет в 2011 году на 500-600 миллионов долларов больше, "чем обычно". Ранее он заявлял, что в 2010 году "Рособоронэкспорт" заработал 8,5 миллиарда долларов.

Вопрос об убытках России в связи с гражданской войной в Ливии обсуждается с февраля 2011 года. В частности, в конце февраля министр иностранных дел Сергей Лавров заявил, что Ливия должна будет в полной мере расплатиться по всем выполненным контрактам несмотря на политическую обстановку в стране и ограничения, наложенные на ливийскую джамахирию санкциями Совета безопасности ООН. Сумму уже выполненных, но еще не оплаченных контрактов он тогда не назвал.

ПІДГОТОВКА СТАРТУ

Запуск ракети-носія "Дніпро" з 8 міжнародними супутниками на борту заплановано з пускової бази "Ясний" (Оренбурзька обл. Росія) на 30 червня 2011 р. Про це повідомили УНІАН у конструкторському бюро "Південне". Зокрема, в рамках пуску буде виведено на орбіту і український супутник зондування Землі "Січ-2", запуск якого кілька разів переносився з осені 2010 р.

Космічний апарат "Січ-2" було доставлено на базу "Ясний" на початку поточного року. За даними українсько-російської компанії "Космотранс", що є оператором космічних пускових послуг з програми "Дніпро", на космодром "Ясний" кілька днів тому прибули нігерійські супутники NigeriaSat-X і NigeriaSat-2 з наземним допоміжним устаткуванням. Найближ-

"Січ" полетить 30 червня

чим часом очікується доставка решти космічних апаратів.

РН "Дніпро" виведе на орбіту космічні апарати "Січ-2" і блок перспективної авіоники "БПА-2" Державного космічного агентства України, нігерійські супутники NigeriaSat-X і NigeriaSat-2, Rasat турецького інституту космічних досліджень "Тубітак Узай", EduSat Римського університету, AprizeSat-5 і AprizeSat-6 американської компанії "СпейсКвест".

РН "Дніпро" – стратегічна міжконтинентальна ракета РС-20, конверсована у носій космічних апаратів. Ракета спроектована і роз-

роблена КБ "Південне", виготовлена на ДП "Південмаш" у кооперації з українськими і російськими підприємствами.

КА "Січ-2" призначено для розв'язання практичних і наукових завдань регіонального і локального рівня з моніторингу кризових ситуацій, рослинного та ґрунтового покриву суші, створення цифрових карт місцевості і управління ресурсами.

ОФІЦІЙНО

Відбулася зустріч Голови ДКАУ Ю.С. Алексєєва з президентом Ексімбанку Китайської Народної Республіки Лі Жогу

18 червня 2011 року в ДКАУ відбулася зустріч Голови Державного космічного агентства України Ю.С. Алексєєва з президентом Ексімбанку Китайської Народної Республіки Лі Жогу. На зустрічі було обговорено деякі питання співробітництва з Китайською Народною Республікою в космічній сфері.

Президент Ексімбанку Лі Жогу відвідав одне із підприємств ракетно-космічної галузі КП Спеціального приладобудування "Арсенал".

Президент Ексімбанку Лі Жогу свого часу працював начальником міжнародного департаменту, асистентом президента та заступником президента Народного банку Китаю, виконавчим директором Азійського банку розвитку Китаю, заступником керуючого Міжнародним валютним фондом, Африканського банку розвитку, Карибського банку розвитку, Південно-східного африканського банку розвитку.

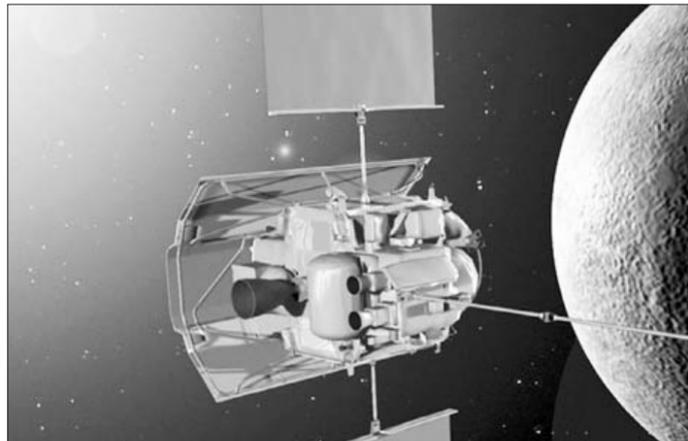
ВСЕ ЗАРАДИ НАУКИ

"Мессенджер" собрал информацию о ямах на Меркурии

Космический зонд "Мессенджер" собрал множество новой информации о первой планете Солнечной системы – Меркурии. Коротко полученные специалистами данные приведены в пресс-релизе NASA. Используя собранную зондом информацию, ученые, в частности, выяснили, что магнитное поле Меркурии не одинаково на двух полюсах планеты. Соответственно, северного и южного полюсов планеты достигает неодинаковое количество высокоэнергетических частиц, летящих от Солнца.

При помощи приборов "Мессенджера" ученые смогли в деталях изучить поверхность Меркурия. Пространственное разрешение полученных зондом снимков составляет около десяти метров. Поэтому специалисты смогли определить, что представляют собой яркие крапчатые пятна, обнаруженные ранее на поверхности планеты. Оказалось, что пятна – это ямы различного диаметра (от нескольких сотен метров до нескольких километров) с неровными краями.

Кроме того, исследователи установили, каково соотношение некоторых химических элементов на Меркурии. В частности, ученые смогли выяснить, в каких

пропорциях соотносятся магний и кремний, а также кальций и кремний на больших участках территории

планеты. Также на Меркурии было обнаружено значительное содержание серы, пишет Lenta.ru.

ПЛАНИ ЗАХОДИ

Проведена коррекция орбиты МКС

17 июня был проведен очередной маневр коррекции орбиты Международной космической станции, сообщает пресс-служба ЦУПа. Операция, реализованная в соответствии с программой полета МКС, была выполнена с использованием двигателей европейского грузового корабля ATV-2 "Йоганн Кеплер".

Поддержание требуемого пространственного положения МКС обеспечивалось двигателями ориентации российского служебного модуля "Звезда" и грузового корабля "Прогресс М-10М".

Двигатели грузовика были включены в 20:21 мск (16:21 GMT) и проработали примерно 27 минут. По предварительным данным, в результате маневра средняя высота орбиты МКС увеличилась на 6,8 километра и составила 382 ки-

лометра.

Для ATV-2 эта операция коррекции орбиты была заключительной в составе МКС.

НАВИГАЦІЯ

Создание орбитальной группировки ГЛОНАСС завершается

Как сообщил в ходе круглого стола "50 лет полета в космос: Перспективы развития пилотируемых программ" в рамках XV-го Международного экономического форума в Санкт-Петербурге руководитель Федерального космического агентства Владимир Поповкин, в 2011 году завершится создание орбитальной группировки национальной системы навигации ГЛОНАСС.

– В этом году мы завершим, сомнения нет, создание навигационной спутниковой системы ГЛОНАСС и сертифицируем ее по достижении полного состава, – сказал глава Роскосмоса.

После сертификации ГЛОНАСС представят мировому сообществу для использования. Россияне готовы в этом направлении сотрудничать со всеми странами на равноправной основе, исходя из вклада каждой страны, имеющихся интеллектуального потенциала и производственных возможностей.

В настоящее время в составе орбитальной группировки ГЛОНАСС 23 космических аппарата работают по целевому назначению. В этом году запланирован запуск 4–5 КА для обеспечения глобального покрытия ГЛОНАСС, передает пресс-служба Роскосмоса.

Подготовлено по материалам информационно-аналитического центра "СПЕЙС-ИНФОРМ" www.space.com.ua

КОСМОАМБИЦІЇ

Иран планирует отправить в космос обезьяну уже до конца августа

Иран готов запустить в космос новую ракету-носитель, которая выведет на орбиту капсулу с живой обезьяной на борту, уже в июле или августе – на месяц раньше запланированного срока, передает агентство Франс Пресс со ссылкой на иранское телевидение.

"По нашему плану ракета "Кавошгар-5" в течение месяца Мордад (23 июля – 22 августа) выведет на орбиту высотой 120 километров (вероятно, речь все-таки идет о суборбитальном пуске) капсулу с 285 килограммами груза и обезьяной на борту", – заявил глава Иранского космического агентства Хамид Фазели.

По его словам, "отправка в космос этой капсулы является первым шагом для того, чтобы туда отправился человек".

После успешных космических испытаний так называемой "капсулы жизни", которые состоялись 16 марта, Фазели сообщил, что Иран отправит в космос обезьяну в середине сентября.

Новые заявления главы иранского космического ведомства прозвучали на следующий день после того, как на орбиту был успешно выведен новый искусственный спутник "Рассад-1". В задачу аппарата входит фотографирование земной поверхности и передача этой информации наряду с другими телеметрическими данными наземным иранским станциям, передает РИА "Новости".

Ставка Верховного Главнокомандуючого уточнила задачу Центральному фронту – наступати в общем направлении на Севск – Хутор Михайловский, выйти к Десне и в дальнейшем продвигаться на Нежин, Киев, а частью сил на Чернигов.

Командующий Парадом Победы

**В боях за Днепр,
к северу от Киева...**

Продолжение. Начало в №№ 21-24.

В ходе общего стратегического наступления советских войск летом и осенью 1943 года с 26 августа по 30 сентября Рокоссовский провел Черниговско-Припятскую операцию, в результате которой его войска, действуя на стыке групп немецких армий “Центр” и “Юг”, продвинулись на 300 километров на запад, вышли к Днепру, Припяти, Сожу, форсировали их, захватили выгодные плацдармы для дальнейших действий. 6 сентября был освобожден Конотоп, 9 сентября – Бахмач.

Не имея сил сдерживать усилившийся натиск советских войск, немецкие войска начали отход на Днепр. Рокоссовский принял все меры к тому, чтобы на плечах отходящих войск захватить плацдармы на реке Днепр и начать сходу форсирование этой крупнейшей водной преграды.

Чтобы еще выше поднять морально-политический дух войск при форсировании крупных водных рубежей, Ставка 9 сентября 1943 года приказала за форсирование Десны представлять начальствующий состав к награждению орденом Суворова, а за Днепр – к званию Героя Советского Союза.

Когда 15 сентября 1943 года передовые части Центрального фронта овладели Нежиным, последним узлом сопротивления на Киевском направлении, поступил приказ Верховного Главнокомандующего. Соединения и части, отличившиеся в двухдневных ожесточенных боях, были удостоены почетного наименования “Нежинских”: 7-й гвардейский Нежинский механизированный корпус, 24-я гвардейская Нежинская механизированная бригада, 25-я гвардейская Нежинская механизированная бригада, 57-я Нежинская танковая бригада, 299-я Нежинская штурмовая авиационная дивизия, 286-я Нежинская истребительная авиационная дивизия.

Конотопская и Бахмацкая дивизии, а также Севская механизированная бригада, принимавшие участие в боях, были награждены орденом Красного Знамени и стали “краснознаменными”. В честь доблестных войск, освободивших Нежин, московское небо озарил салют – 12 залпов из 124 орудий.

Войска левого крыла фронта в ночь на 19 сентября форсировали Десну юго-западнее Чернигова, 21 сентября освободили его. Вслед за ними вышли к Днепру все остальные войска Центрального фронта. В двадцатых числах сентября 1943 года правый берег севернее Киева почти не был занят врагом. Это создавало возможности для быстрого форсирования Днепра и овладения плацдармами. Отсутствие понтонных и паромных табельных средств переправы, лодок вследствие отставания инженерно-саперных частей усложняло выполнение поставленных задач. Первыми форсировали Днепр 22 сентября войска 13-й армии генерала Николая Пухова. На следующий день они продвинулись на 35 километров от Днепра и захватили плацдарм на правом берегу Припяти. Южнее переправлялись на правый берег Днепра войска 60-й, а севернее – часть сил 61-й армии. 24 сентября части 60-й армии генерал-лейтенанта Ивана Черняховского захватили первые плацдармы.

На конец сентября в районе с. Горностайпиль и г. Чернобыль они создали плацдарм площадью 120 квадратных километров. Упорное сопротивление гитлеровцев пояснялось тем, что в случае успеха советские войска получали реальную перспективу развития наступления в направлении на Дымер, Коростышев, а потом на Коростень и Житомир.

Следует отметить, что подойдя к Днепру, советские войска выполняли задачу по его форсированию без каких-либо вспомогательных средств. Личный состав на протяжении ночи рубил лес, подтягивал его к месту переправы и, связывая проводом, делал деревянные плоты. Саперы использовали и бочки из-под бензина, масла и тоже делали из них плоты. Бойцы не ждали, когда им

подготовят средства переправы, а сами принимали активное участие в их оборудовании.

Чрезвычайно жестокими были бои за Чернобыль. Мир, которому этот город позднее стал известен как эпицентр ядерной катастрофы, не знает, что чернобыльская земля обильно полита кровью украинцев – ее освободителей.

Бойцы и командиры 13-й армии проявили беспримерную самоотдачу и мужество, преодолевая трудности во время форсирования рек и в стычках с врагом на отбитых плацдармах. Среди тех, кто первыми переправился через Днепр, были воины 1035-го полка (280-й стрелковой дивизии, 60-й армии). При помощи подручных средств форсировали Днепр воины 322-й стрелковой дивизии. Эта дивизия на протяжении двух месяцев наступательных боев прошла сотни километров, ее воины форсировали пять рек – Сож, Сейм, Десну, Днепр, Припять.

В боях за Днепр к северу от Киева сотни воинов Центрального фронта показали образцы отваги и мужества. Только в 148-й Черниговской стрелковой дивизии за активное участие в боях во время форсирования Днепра, Припяти и овладения Чернобылем было награждено более 500 солдат, сержантов и офицеров.

Войска Центрального фронта, отразив сильные контратаки противника, к концу сентября закрепились на рубеже Сож – Днепр – Припять и продолжали бои за расширение плацдармов. Задача, поставленная Ставкой, была выполнена полностью.

Неожиданно 5 октября пришел приказ Ставки: разграничительная линия между Центральным и Воронежским фронтами отодвигалась на север. Уходили из состава фронта 60-я и 13-я армии генералов Черняховского и Пухова. Это означало, что Киев останется в полосе действий Воронежского фронта под командованием Николая Ватутина. Бойцам Центрального фронта там не бывать.

Не ради славы воевал Рокоссовский, не о ней он думал под Москвой, под Сталинградом, на Курской дуге и сейчас, под Киевом. Одна великая цель воодушевляла его – разгромить врага, отстоять свободу и независимость Родины. Но неожиданный приказ Ставки больно ударил по сердцу... Почему? Ведь Киев – вот он, рукой подать! Одно усилие, один бросок – и Киев наш. Но приказ есть приказ...

Позже Маршал Советского Союза К.Рокоссовский вспоминал: “В связи с предстоящей передачей Воронежскому фронту 13-й и 60-й армии встал вопрос о фронтовых средствах усиления, которые находились на направлении действий этих войск, наносивших главный удар. Отдать мы их не могли, так как без них нельзя было приступить к выполнению новой задачи... Сейчас бы, не теряя времени на перегруппировки, использовать выгодное положение войск Пухова и Черняховского на западном берегу Днепра, подкрепить их танками и артиллерией и ударить по Киеву с севера, пока враг не успел подтянуть сюда большие силы!... Из Москвы позвонил

генерал Алексей Иннокентиевич Антонов... я ответил, что по-моему... об ударе на Киев не мешало бы еще раз подумать. Антонов порекомендовал мне доложить свои соображения непосредственно Верховному Главнокомандующему. Я тут же это сделал. Сталин ответил, что вопрос о действиях войск на киевском направлении уже решен и пересматривать его поздно...”

Из расформированного Брянского фронта к Рокоссовскому перешли со своими полосами три армии – 50-я под командованием генерала Ивана Болдина, 3-я – генерала Александра Горбатова и 63-я – генерала Владимира Колпачки.

Солдаты Рокоссовского повернут с киевского направления на черниговское, пойдут в полесские болотистые хляби и в дремучую сырость белорусских лесов. Они выполнят приказ... А Киев 6 ноября 1943 года освободят войска 1-го Украинского фронта... К.Рокоссовский получил почетную задачу – положить начало освобождению многострадальной Белоруссии. И его фронт стал называться Белорусским.

Первым объектом действий фронта был город Гомель. Операция, благодаря оперативному решению Рокоссовского, принесла быстрый успех, и на рассвете 26 ноября 1943 года первый областной центр Белоруссии – Гомель был освобожден от немецких оккупантов.

“Восточный вал”, который немцы считали неприступным рубежом, войска Белорусского фронта смели в полосе шириной 120 километров, а успешное завершение Гомельско-Речицкой операции в значительной мере помогло 1-му Украинскому фронту осуществить крупномасштабную Киевскую операцию. Скованный войсками Белорусского фронта, противник не смог перебросить ни одной дивизии из Белоруссии в район столицы Украины.

В конце ноября в районе западнее Киева резко ухудшилось положение советских войск. Немецкие войска в середине ноября перешли в контрнаступление и сразу же добились значительных успехов. Наноса удар в направлении на Житомир, Фастов, их танковые части ворвались в Житомир, а через шесть дней окружили Коростень. Над Киевом нависла опасность...

Однажды вечером Рокоссовского вызвал к телефону Сталин, находившийся на Тегеранской конференции в Иране. Верховный сказал: “Выезжайте к Ватутину как представитель Ставки и разберитесь на месте, что там у него происходит. Разрешаю принять все меры... вплоть до отстранения Ватутина от должности и вступления вместо него в командование войсками 1-го Украинского фронта... Надо сорвать наступление немцев...”

Прибыв на место, Константин Константинович быстро выяснил, как разворачивались события. Ошибка командования 1-го Украинского фронта состояла в том, что оно избрало тактику “глухой” обороны. Ватутин внимательно прислушался к советам и указаниям представителя Ставки. Рокоссовский напомнил Ватутину о двух его танковых армиях, посоветовал срочно организовать сильный контрудар по зарвавшимся противнику.

Собираясь уезжать, Рокоссовский связался по ВЧ со Сталиным: “... Допущенные ошибки уже исправлены... Командующий 1-м Украинским фронтом находится на своем месте, войсками руководит твердо...” Прощание двух командующих было душевным и дружеским.

В начале 1944 года основные усилия советских войск переместились в полосу наступления Украинских фронтов. Войска же Белорусских фронтов осуществляли охватывающие действия, чтобы воспрепятствовать возможности противника маневрировать силами.

(Продолжение следует).

Игорь Чичкань, военный историк, полковник в отставке, участник боевых действий в Афганистане.

Людмила Кошелева, директор Броварской централизованной библиотечной системы, заслуженный работник культуры Украины.

ДЕНЬ КАЛЕНДАРЯ

27 червня-3 липня

27 червня 1891 р. народився авіаконструктор В.М.Петляков.

27 червня 1896 р. народився полярний льотчик М.Т.Слепньов.

27 червня 1910 р. народився Маршал Радянського Союзу, Головом Військ ППО (1966-1978) П.Ф.Батицький.

27 червня 1920 р. народився військовий льотчик, двічі Герой Радянського Союзу О.І.Молодчий.

27 червня 1931 р. у США авіаконструктор І.І.Сікорський отримав патент на

винахід першого вертольота.

27 червня 1967 р. здійснив перший політ вертоліт-гігант Мі-12 (В-12), екіпаж В.П.Колошенка.

27 червня 1970 р. народився Генеральний директор Державного господарського об'єднання “Концерн “Техвоєнсервіс” В.В.Оленченко.

27 червня 2007 р. вийшов Указ Президента України про встановлення свята – Дня Повітряних Сил України (відзначається щорічно в першу неділю серпня).

28 червня 1911 р. народився організатор ракетно-космічної галузі К.М.Руднєв.

28 червня 1949 р. народився заступник Міністра оборони України (2000-2002) В.І.Банних.

28 червня 1979 р. прийнято на озброєння комплекс перехоплення Ту-128С-4М. На вдосконаленому літаку встановили нові РЛС РП-СМ “Смерч-М” і ракети Р-4РМ і Р-4ТМ.

29 червня 1900 р. народився французький письменник і військовий льотчик А. де Сент-Екзюпері.

29 червня 1910 р. на базі Одеського аероклубу створена школа військових пілотів. Аеродром в Одесі отримав назву “Школьний”.

29 червня 1941 р. сформовано першу в світі батарею реактивної артилерії, командир – капітан О.І.Флеров.

30 червня 1914 р. народився Генеральний конструктор РКТ В.М.Челомей.

30 червня 1924 р. народився Головом РВСП (1985-1992) Ю.П.Максимов.

30 червня 1925 р. народився заслужений ветеран космічної галузі, Генеральний директор ДП “Харківський завод електроапаратури” (1974-1995) А.П.Шех.

30 червня 1941 р. здійснено перший таран повітряної і наземної цілей в одному бою, екіпаж 1-го мтап П.С.Ігашева на Іл-4Т.

ДЕНЬ КАЛЕНДАРЯ

27 червня-3 липня

30 червня 1947 р. народився заслужений льотчик-випробувач СРСР Ю.П.Шеффер.

30 червня 1959 р. наказом ГУ ЦПФ СРСР створено аеропорт "Бориспіль".

30 червня 1941 р. організовано СКБ при заводі "Компресор" для створення пускових установок реактивної зброї ("Катюша").

30 червня 1971 р. при поверненні на Землю СА КК "Союз-11" загинули космонавти Г.Добровольський, В.Волков, В.Пацаєв.

1 липня 1872 р. народився французький піонер авіації, авіаконструктор і льотчик Л.Блеріо.

1 липня 1937 р. народився перший заступник начальника Генерального штабу ЗС України (1991-1993) Г.В.Жилиця.

1 липня 1940 р. народився Командувач Військ ППО України (1991-1996) М.О.Лопатін.

1 липня 1941 р. початок бойового застосування штурмовиків Іл-2 на Західно-му фронті – 65 машин 4-го шап.

1 липня 1944 р. народився військовий льотчик, начальник ХІЛ ВПС ЗС України (1992-2000) В.І.Болдирев.

1 липня 1946 р. народився військовий льотчик, Головнокомандувач ВПС ЗС України – заступник Міністра оборони України (1999-2002) В.І.Стрельников.

1 липня 1948 р. день створення ДП "Завод 410 цивільної авіації" (Жуляни).

1 липня 2002 р. відбулося офіційне відкриття аеропорту "Бельбек" для польотів повітряних суден цивільної авіації.

2 липня 1818 р. народився вчений у галузі порохів ракет К.І.Константинов.

3 липня 1886 р. народився італійський авіаконструктор і промисловець К.Капроні.

3 липня 1996 р. вперше в історії незалежної України на її території Війська-ми ППО проведено експериментальні стрільби зенітних ракетних комплексів середньої і малої дальності.

3 липня 2011 р. день зенітних ракетних військ Повітряних Сил Збройних Сил України.

Таранный удар в воздухе... В истории гитлеровских Люфтваффе такого не было. В истории американских и английских ВВС также не упоминается этот боевой прием. Примененный впервые в 1914 году выдающимся летчиком П.Нестеровым воздушный таран в дальнейшем многократно повторялся и совершенствовался советскими летчиками, превратившись в средство решительного уничтожения самолетов противника. Не предусмотренный ни одним Уставом, кроме "устава любви к Родине", таран был взят ими на вооружение не только с первых дней, но даже с первых часов Великой Отечественной войны.

Герои воздушных таранов (июнь 1941 года)

22 июня – воскресенье

Бутелин Леонид Георгиевич – младший лейтенант, командир звена 12-го иап. Родился в 1919 году в деревне Родня Климовичского района Могилевской области. Окончил Одесскую военную авиационную школу пилотов.

На самолете И-153 в воздушном бою на подступах к своему аэродрому, расположенному близ города Станислава (г. Ивано-Франковск), сбил один Ju-88, а другой таранил. Награжден орденом Красного Знамени (посмертно).

Гудимов Степан Митрофанович – лейтенант, заместитель командира эскадрильи 33-го иап. Родился в 1913 году в деревне Ягодное Камышинского района Волгоградской области. Окончил школу летчиков.

В 5 ч 20 мин на И-16 при отражении налета воздушного противника в районе Пружан (Брестская область) сбил Хе-111, а второй бомбардировщик уничтожил таранным ударом. Награжден орденом Отечественной войны II степени (посмертно).

Данилов Андрей Степанович – старший политрук, заместитель командира эскадрильи по политической части 127-го иап. Родился в 1910 году в деревне Вяжля Аткарского района Саратовской области.

В 5 ч 20 мин на И-16 при отражении налета воздушного противника в районе Пружан (Брестская область) сбил Хе-111, а третий таранил своим истребителем И-153. После этого, тяжело раненный, сумел посадить поврежденную машину. Встретил Победу в составе Забайкальского фронта. Награжден орденами Ленина, Красного Знамени, Отечественной войны II степени и Красной Звезды.

Иванов Иван Иванович – старший лейтенант, командир звена 46-го иап. Родился в 1909 году в деревне Чижово Щелковского района Московской области. Окончил 8-ю Одесскую военную авиационную школу пилотов.

В первый же час войны на подступах к своему аэродрому в районе Луцка он на И-16 таранил в воздушном бою вражеский бомбардировщик Хе-111. За совершенный подвиг удостоен звания Героя Советского Союза (посмертно).

Кокорев Дмитрий Васильевич – младший лейтенант, командир звена 124-го иап. Родился в 1918 году в деревне Юрьево Пителинского района Рязанской области. Окончил аэроклуб и военную авиационную школу пилотов.

В районе города Замбрува (Белоруссия) таранным ударом сбил вражеский самолет "Дорнье-215". Сам благополучно совершил посадку на поврежденном МиГ-3. За таран награжден орденом Красного Знамени. После этого совершил более 100 боевых вылетов и уничтожил еще 4 самолета противника. Погиб в воздушном бою 12 октября 1941 года.

Кузьмин Петр Александрович – старший лейтенант, заместитель командира эскадрильи 127-го иап. Родился в 1908 году в селе Репьевка Новоспасского района Ульяновской области.

В первый день войны во время уже шестого вылета на И-153 на отражение вражеского налета в районе города Каменки (Гродненская область), расстреляв весь боекомплект и будучи раненым, пошел на таран. Трижды гитлеровскому летчику удавалось увернуться, но в четвертой попытке Кузьмин настиг истребитель и нанес удар. Сам погиб.

Лобода Василий Сергеевич – лейтенант, летчик 10-го иап. Родился в 1915 году в городе Константиновке Донецкой области. В воздушном бою под городом Шауляем (Литовская ССР), израсходовав боеприпасы, тараном И-16 уничтожил Ме-109. Сам погиб.

Малиенко Терентий Сергеевич – лейтенант, заместитель командира эскадрильи 86-го ббап. Родился в 1910 году в селе Вольные Хутора Верхнеднепровского района Днепропетровской области. Окончил Ворошиловградскую военную авиационную школу пилотов.

В 6 ч 05 мин на аэродроме Тереховля была объявлена боевая тревога: к нему на малой высоте следовала группа бомбардировщиков Ju-88. Дежурное звено на самолетах СБ во главе с Малиенко взлетело и атаковало врага. В этом воз-

душном бою самолет ведущего был подожжен. Но экипаж (штурман Катин Сергей Игнатьевич, стрелок-радист – Петров Никифор Дементьевич) не думал о спасении. Командир своей пылающей машиной таранил противника. Оба самолета рухнули на землю.

Мокляк Александр Игнатьевич – старший лейтенант, заместитель командира эскадрильи 67-го иап. Родился в 1912 году на Харьковщине. Окончил 9-ю Харьковскую военную авиационную школу летчиков и летнабов.

На бессарабском участке фронта (Одесский военный округ) в воздушном бою сбил два вражеских бомбардировщика "Савойя-Маркетти-81". Израсходовав весь боекомплект И-16, таранил третий. Сам погиб.

Панфилов Евгений Максимович – младший лейтенант, командир звена 125-го иап. Родился в 1920 году в городе Иркутске. Окончил аэроклуб и Качинскую военную авиационную школу пилотов.

Над своим аэродромом близ городка Долубово (Западный Особый военный округ) при отражении воздушного налета сбил ударом МиГ-3 фашистский истребитель Ме-109. Сам благополучно совершил посадку на парашюте. После этого вошел в состав 148-го и 254-го иап на Юго-Западном фронте. Награжден орденом Ленина и двумя орденами Красного Знамени. Погиб в воздушном бою 12 августа 1942 года.

Пачин Александр Иванович – лейтенант, летчик 127-го иап. Родился в 1918 году в деревне Кисловка Горьковской области. В воздушном бою на подступах к городу Гродно своим И-153 таранил бомбардировщик Ju-87. Сам погиб.

Протасов Анатолий Сергеевич – капитан, командир эскадрильи 16-го сбап. Родился в 1909 году в поселке Князевка под Саратовом. Окончил Оренбургскую военную авиационную школу пилотов. Участвовал в боях с белофиннами, был награжден орденом Красной Звезды.

В 7 ч утра над аэродромом Черляны экипаж Протасова на СБ сбил вражеский бомбардировщик, а затем таранил истребитель Ме-109. Командир, штурман и стрелок-радист погибли.

Рябцев Петр Сергеевич – лейтенант, командир звена 123-го иап. Родился в 1915 году в поселке под городом Красный Луч Донецкой области. После окончания военной авиационной школы пилотов служил в авиачастях Западного Особого военного округа. В схватке с превосходящими силами противника над Брестом таранил своим И-153 истребитель Ме-109. Приземлился на парашюте. Погиб в воздушном бою на подступах к Ленинграду 31 июля 1941 года. Награжден орденом Отечественной войны I степени 6 мая 1965 года (посмертно).

Неизвестный летчик. Рано утром над городком Выгода в районе городов Белосток, Ломжа два Ме-109 атаковали истребитель И-16 (или И-15). Враг рассчитывал на легкую победу. Но советский летчик точной очередью поджег один и круто устремился вверх наперерез другому. Произошло столкновение, и оба самолета рухнули на землю. Советский пи-

лот горел. Свидетелем воздушного боя был московский слесарь Федор Ильин.

24 июня – вторник

Тихомиров В.Д. – младший лейтенант, летчик 62-го шап.

В воздушном бою на Юго-Западном фронте таранил И-153 фашистский Ме-109. Сам погиб.

Яловой Алексей Иванович – лейтенант, командир звена 146-го иап. Родился в 1915 году в селе Спасское Новомосковского района Днепропетровской области.

В районе Одессы таранил вражеский истребитель. После этого посадил поврежденный И-16 на своем аэродроме. Погиб в воздушном бою 26 июля 1941 года.

25 июня – среда

Оборин Константин Петрович – старший лейтенант, заместитель командира эскадрильи 147-го иап. Родился в 1911 году в городе Перми. Окончил 3-ю Оренбургскую военную авиационную школу летчиков и летнабов, а позднее 2-ю Борисоглебскую.

В ночном бою в районе Одессы таранным ударом сбил вражеский бомбардировщик Хе-111. Свой поврежденный МиГ-3 тяжело раненный летчик сумел посадить. Умер от ран 18 августа 1941 года.

27 июня – пятница

Мисьяков Иван Титович – лейтенант, командир звена 145-го иап. Родился в 1918 году в деревне Рудня Гомельской области. Окончил аэроклуб и Борисоглебскую военную авиационную школу пилотов. Участвовал в боях с белофиннами, совершил 58 боевых вылетов, награжден орденом Красной Звезды.

В воздушном бою в районе Мурманска таранным ударом И-16 сбил вражеский истребитель Ме-110. Награжден орденом Ленина (посмертно).

Харитонов Петр Тимофеевич – младший лейтенант, летчик 158-го иап. Родился в 1916 году в деревне Княжево Зманенского района Тамбовской области. Окончил Батайскую военную авиационную школу пилотов.

В районе города Острова (Псковская область) таранил на И-16 фашистский бомбардировщик Ju-88. Свой истребитель благополучно посадил. За этот подвиг 8 июля 1941 года удостоен звания Героя Советского Союза. 25 августа на Северном фронте повторил его, уничтожив таранным ударом еще один бомбардировщик. Сам приземлился на парашюте. И снова награда – орден Ленина. Вскоре в воздушном бою Петр Тимофеевич был тяжело ранен и лишь в 1944 году возвратился в строй. Войну закончил в Войсках ПВО, имел на счету 14 сбитых самолетов.

28 июня – суббота

Здоровцев Степан Иванович – младший лейтенант, командир звена 158-го иап. Родился в 1916 году на хуторе Золотаревском Семикаракорского района Ростовской области. Окончил Сталинградское военное авиационное училище.

Вечером к аэродрому (Северный фронт) прорвались три Ju-88. Звено Здоровцева на И-16 взлетело на их перехват. Командир, преследуя один из бомбардировщиков, меткими очередями уничтожил обоих стрелков. А когда кончились боеприпасы, винтом обрубил ему хвостовое оперение. Сам благополучно произвел посадку. 8 июля 1941 года был удостоен звания Героя Советского Союза, но на следующий день в воздушном бою с превосходящими силами противника погиб.

29 июня – воскресенье

Гурин Иван Андреевич – старший политрук, заместитель командира эскадрильи по политической части 48-го бап.

В районе Изяслава (Хмельницкая область) экипаж Гурина (штурман – лейтенант Афоничев, стрелок-радист – сержант Деревяненко) в воздушном бою с пятью истребителями противника Ме-109 сбил три из них, а четвертого таранил своим горящим самолетом. Спасся только тяжело раненный стрелок, приземлившись на парашюте. Командир награжден орденом Ленина (посмертно).

Сучасний світ надає широкий спектр розваг як для дітей та молоді, так і для вже сформованих дорослих людей. Комп'ютерні ігри, сучасне кіно, різноманітні захоплення та хобі, до яких рідко належить читання... Книжки поступаються технічним новинкам. Попри це українці таки читають.

Не такими швидкими темпами, як хотілося б, але розвивається книжковий ринок України, відкривається вітчизняне книговидавництво. Вже не потрібно витрачати багато часу, аби знайти книжку українською мовою. Зайшовши до сучасного книжкового магазину, читач, не докладаючи зусиль і з допомогою кваліфікованих продавців-консультантів, може придбати книжку сучасного вітчизняного автора за своїм смаком. Окрім того, утворилися мережі книгарень, які не лише виконують функцію розповсюдження літератури, а й організують творчі вечори-зустрічі із авторами, презентації книжок, різноманітні майстер-класи, фотовиставки, благодійні акції. З'явилися книжкові інтернет-магазини, літературознавчі сайти, читацькі форуми, де всі бажаючі можуть дізнатися про ту чи іншу новинку сучасної літератури, висловити думку з приводу її змісту або поділитися враженнями чи ставленням до її автора.

Одним із культурних явищ в сучасній Україні, що відкриває нові імена, дає шанс дебютантам, є літературний конкурс "Коронація слова", який став лідером рейтингу "Кращі меценатські програми України 2008-2009" у номінації "Підтримка та розвиток літератури" (за версією газети "Дело").

На початку червня у Києві, вже одинадцятий раз поспіль, визначили переможців "Коронації слова". До участі у цьому конкурсі приймаються твори українською мовою, які раніше ніде не публікувалися. Важливою ознакою конкурсу є те, що оцінюються саме тексти. Все відбувається під строгим контролем юриста. Абсолютно неможливо дізнатися, хто є хто. Журі конкурсу щороку обирає найкращі тексти у чотирьох номінаціях – "Романи", "П'єси", "Кіносценарії" та "Пісенна лірика про кохання". Цього року з'явилася ще й нова, окрема відзнака – "За кращий дитячий твір" у кожній із цих номінацій.

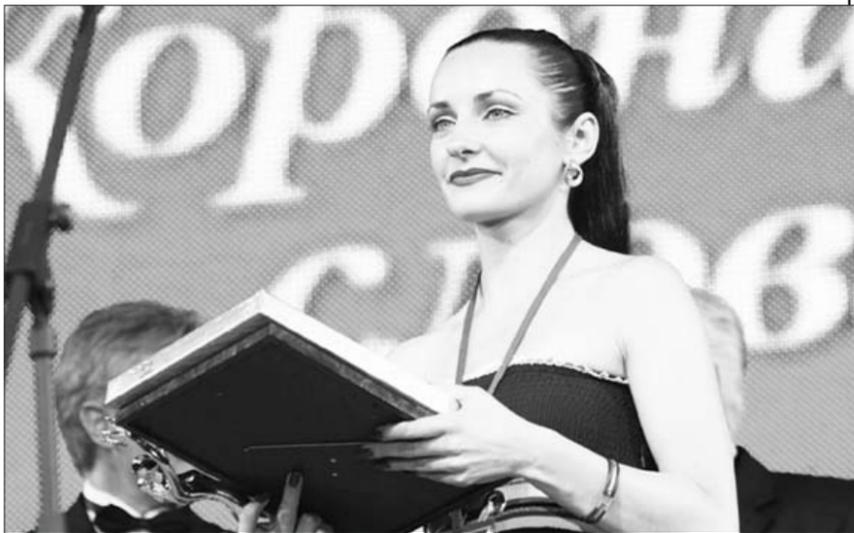
Цього року призовий фонд склав 170 тисяч гривень – на 50 тисяч гривень більше, ніж торік. Переможець у номінації "Романи" отримав 20 тисяч гривень. А кожен із сорока дипломантів – по тисячі.

Щороку на конкурс приходять все більше творів. У 2011-му журі довелося прочитати понад 6000 рукописів. Тепер ці твори пропонуватимуть видавництвам, кінопродюсерам, кіностудіям і театрам, як зазначив Юрій Логун, ініціатор та засновник "Коронації слова".

Завдяки конкурсу в Україні значно поживався літературний процес, було відкрито імена таких відомих сьогодні письменників, як

"Коронація слова"

відзначила найкращих

тивалі, який відбувся 27-31 жовтня в Барі (Чорногорія). Цього ж року відбувається екранізація роману "Темна вода" Андрія Кокотюхи, який здобув першу премію у номінації "Романи" в 2005 році.

А вистава "Соло для двох" дипломанта конкурсу 2007 року Віктора Рибачука, поставлена режисером Андрієм Приходьком, на міжнародному театральному фестивалі "Панорама" в Білорусі отримала першу премію у проекті "Театр-on-Line".

Найбільшим відкриттям цього року стала 30-річна переможниця у номінації "Романи", психолог за фахом, Вікторія Гранецька із Вінниці. Її психологічний роман "Мантра-омана" журі оцінило найвище. Роман став першим твором у літературній кар'єрі дівчини. Сама вона зазначила, що навіть не сподівалась ось так, не маючи жодного стосунку до літературного середовища, отримати гран-прі.

У "Мантра-омані" йдеться про молоду жінку, яка мала в житті все, але їй однаково чогось бракувало. Її звати Єва, скорочено від Євпраксія. Вона раптово помирає і блукає між двох світів – мертвих і живих. Таким чином їй вдається переосмислити все своє життя і, можливо, дістати другий шанс. Основна ідея твору – треба боротися за своє щастя.

– Мантра це повторення, а омана – брехня. Ці два слова склалися одразу самі. Сам процес написання зайняв три місяці, а ідею виношувала два роки. Збирала матеріал

Також у номінації "Романи" 2-гу премію отримала Наталія Тисовська з Києва із твором "Три таємниці Великого озера", 3-ту – Юрій Камаєв та Владислав Івченко із Сум із "Стовпом самодержав'я, або 15 справ Івана Підпригори (спогади службовця царської охранки)". У номінації "Кіносценарії" переміг Дмитро Сухолиткий-Собчук із сценарієм "Борода" (Київ), спеціальну відзнаку отримала робота "Садок вишневий..." Ірен Роздобудько та Олеся Саніна. У номінації "П'єси" кращим став Сергій Васильєв із роботою "Віктор, або Чорнобільська дитина", а у номінації "Пісенна лірика" – Ірина Цілик зі "Скляним звірцем".

Читати стає модно!

Українська література стає масовою. І це підтверджують топ-10 книжок за версіями найбільших мереж книгарень України. "Записки українського самашедшого" Ліни Костенко, "Музей покинутих секретів" Оксани Забужко, "Солодка Даруся" та "Вирвані сторінки з автобіографії" Марії Матіос, "Чорний ворон" Василя Шкляра прорвали загату байдужості публіки і стали бестселерами. До уваги читачів наводимо рейтинг, складений за кількістю проданих книгарнями творів того чи іншого автора. Звичайно, до переліку потрапила не лише українськомовна література.

Рейтинг книжкового магазину "Читайка"

Василь Шкляр. "Залишенець"
Елізабет Гилберт. "Есть, молись, люби"
Ліна Костенко. "Записки українського самашедшого"
Сунь-Цзы. "Искусство войны"
Оксана Забужко. "Музей покинутих секретів"
Евгеній Комаровський. "Неотложная помощь"
Справочник здоровомыслящих родителей"
Рэнд Айн. "Атлант расправил плечи"
Маргарита Сичкарь. "Дневник успешной женщины"
Стефани Майер. "Сумерки. Новолуние. Затмение. Рассвет"
Владимир Чеповой. "Анна Ясная. Перекресток"

Рейтинг Книгарні "Є"

Мирослав Дочинець. "Многі літа. Благі літа"
Василь Шкляр. "Залишенець"
Ліна Костенко. "Записки українського самашедшого"
Василь Шкляр. "Ключ"
Юрій Горліс-Горський. "Холодний Яр"
Сіґурет Ах. "Амброзій, Мурчик і Янгол"
Люко Дашвар. "Мати все"
Сергій Жадан. "Ворошиловград"
Норман Наймарк. "Геноциди Сталіна"
Наталка Сняданко. "Гербарій коханців"

Таємниці українських замків

Днями, як повідомляє Буквоїд, Ужгородське "Видавництво Олександри Гаркуші" та закарпатський письменник Олександр Гаврош презентували дві дитячі книжки із серії "Легенди замків краю".

"Таємниці Замкової гори. Легенда Мукачівського замку" та "Три сестриці. Легенда Середнянського замку" побачили світ ще пізніше тому. І поки видавець з автором думали, як презентувати книжки, їх майже розкупили. Тож останні примірники замкових легенд вирішили представити та подарувати дітям з обмеженими можливостями реабілітаційного центру "Дорога життя".

Серія "Легенди замків краю" планувалася як розповіді про 4 закарпатські замки: Мукачівський, Середнянський, Ужгородський і Невицький. Дві останні книжки вже готуються до друку. Ідея популяризувати наші фортеці за допомогою літератури дуже сподобалася закарпатцям, тож вже надійшло замовлення написати і про Чинаді-

ївський замок Сент-Міклош, з яким автор вже ознайомився.

Ілюстрацією книжок займаються закарпатські художники. Кожна книжка – це інший художник та інший стиль. Так, "Легенда Середнянського замку" оформлена Антоном Ковачем пастеллю, а "Легенда Мукачівського замку" – графічними роботами Павла Ковача.

Олександр Гаврош також представив свої попередні дитячі книжки – про закарпатців Івана Силу та опришка Пинтю. "Наша біда у тому, що ми себе погано рекламуємо. А у нас не менше героїв, ніж в інших країнах", – констатує автор і для прикладу демонструє сюжет про відомого закарпатського силача Івана Фірцака (Кротона, або Івана Силу).

"Вікторки любив найбільше"

Відбулася презентація українського видання книжки архієпископа Мечислава Мокшицького та Бриґіди Ґрисяк "Вікторки любив найбільше".

Книжка "Вікторки любив найбільше" розповідає про буденне життя Папи Йоана Павла II. Написана архієпископом Мечиславом Мокшицьким та журналісткою Бриґідою Ґрисяк, вона поєднує документальність з легкістю викладу.

"Архієпископ Мокшицький – це справжня скарбниця дуже інтимних історій зі щоденного життя Папи. Протягом дев'яти років він був зі Святейшим Отцем від першої ранішньої молитви аж до останньої", – каже співавторка книжки Бриґіда Ґрисяк.

Перекладено українською книжку представляє архієпископ-митрополит Львівський Мечислав Мокшицький.

Ірен Роздобудько, Марина Гримич, Андрій Кокотюха. За період з 2001 до 2010 року було надруковано понад 100 романів. Прем'єра кінострічки "Гудзик" за однойменним романом Ірен Роздобудько відбулася 2008 року на телеканалі "1+1". Сценарій фільму переміг на XIII Міжнародному телевізійному фес-

таті, який відбувся 27-31 жовтня в Барі (Чорногорія). Цього ж року відбувається екранізація роману "Темна вода" Андрія Кокотюхи, який здобув першу премію у номінації "Романи" в 2005 році. А вистава "Соло для двох" дипломанта конкурсу 2007 року Віктора Рибачука, поставлена режисером Андрієм Приходьком, на міжнародному театральному фестивалі "Панорама" в Білорусі отримала першу премію у проекті "Театр-on-Line". Найбільшим відкриттям цього року стала 30-річна переможниця у номінації "Романи", психолог за фахом, Вікторія Гранецька із Вінниці. Її психологічний роман "Мантра-омана" журі оцінило найвище. Роман став першим твором у літературній кар'єрі дівчини. Сама вона зазначила, що навіть не сподівалась ось так, не маючи жодного стосунку до літературного середовища, отримати гран-прі. У "Мантра-омані" йдеться про молоду жінку, яка мала в житті все, але їй однаково чогось бракувало. Її звати Єва, скорочено від Євпраксія. Вона раптово помирає і блукає між двох світів – мертвих і живих. Таким чином їй вдається переосмислити все своє життя і, можливо, дістати другий шанс. Основна ідея твору – треба боротися за своє щастя. – Мантра це повторення, а омана – брехня. Ці два слова склалися одразу самі. Сам процес написання зайняв три місяці, а ідею виношувала два роки. Збирала матеріал

Візитівка: Олександр Гаврош

Народився 26 березня 1971 року в Ужгороді. Закінчив факультет журналістики Львівського національного університету імені Франка. Працює в закарпатських та всеукраїнських ЗМІ.

Має понад тисячу публікацій у пресі.

Член Асоціації українських письменників. Переможець "Коронації слова" 2007 року (II місце) та лауреат 2008 року за п'єси "Ромео і Жасмин" та "В Парижі красне літо...". Автор поетичних збірок "Фалічні знаки", "Тіло лучниці"; публіцистичних книжок "Моя р-р-революція", "Закарпатське століття: XX інтерв'ю"; дитячих повістей "Неймовірно пригоди Івана Сили, найдужчої людини світу", "Пригоди тричі славного розбійника Пинті". Окремі твори перекладені білоруською, словацькою, польською мовами.

Цього року О. Гаврош – переможець Всеукраїнського конкурсу "Коронація слова" у номінації "П'єса для дітей" з музичною драмою "Цирк Івана Сили".

Засновник і співолова журналістського клубу "НеТаємна вечора". Автор багатьох творчих проєктів. Захоплення – література, історія, культура.

АВІАМОДЕЛІЗМ

Чи стане шестикратний – семикратним?

Шестикратний чемпіон світу, спортсмен команди майстрів з неолімпійських видів спорту Центрального спортивного клубу Збройних Сил України, заслужений майстер спорту старший прапорщик Станіслав Чорний лідирує на Кубку світу з авіамоделного спорту, інформує www.mil.gov.ua.

В активі армієця – перемога на етапі Кубка світу з авіамоделного спорту у класі F 2 D (повітряний бій) у Швеції (28-29 травня), “бронза” етапу Кубка світу з авіамоделного спорту в Данії (1-2 червня) та перемога в етапі Кубка світу у Німеччині (4-5 червня).

Попереду ще декілька випробувань, але перевага Станіслава Чорного, враховуючи загальну кількість здобутих ним балів, – чимала. Таким чином, цього року український спортсмен може вкотре достроково стати володарем Кубка світу з авіамоделного спорту.

БОРТЬБА

Два “золота” і “бронза” в армійському активі

Армійські борці здобули високі нагороди під час міжнародного турніру з греко-римської боротьби, що пройшов у Маріуполі, повідомляє офіційний сайт Міноборони.

На килимах змагалися близько 150 найсильніших борців світу, серед яких олімпійські чемпіони, чемпіони світу, Європи, Азії та Африки із 25 країн – Великобританії, Греції, Йорданії, Італії, Туреччини, Франції, Фінляндії, Швейцарії, Швеції, Естонії, країн СНД та, власне, України.

“Кубок “Азовмашу” став одним із відбіркових етапів до основного складу національної збірної України для участі у чемпіонаті світу в Стамбулі (Туреччина).

Комплекти нагород розігрувалися у 7 вагових категоріях – до 55, 60, 66, 74, 84, 96 і 120 кг.

Серед почесних гостей турніру були триразовий переможець Олімпійських ігор Олександр Карелін, перший олімпійський чемпіон незалежної України майор запасу В’ячеслав Олійник (Центральний спортивний клуб Збройних Сил України), олімпійський чемпіон Левон Джуфалакян (Вірменія), олімпійський чемпіон з вільної боротьби Ельбрус Тедеєв, олімпійський чемпіон Мурат Карданов та інші.

У ході цих змагань відзначилися армієці Центрального спортивного клубу Збройних Сил України, які утримують потужні позиції у цьому виді спорту.

Так, перші місця у вагових категоріях до 66 і 84 кг вибороли, відповідно, солдати служби за контрактом Денис Дем’янков (виконав норматив майстра спорту міжнародного класу) і Олександр Шишман. Бронзу у ваговій категорії до 74 кг здобув солдат служби за контрактом Дмитро Пишков.

Наш “Zvyagel” здобув “срібло” у Косовому

ФУТБОЛ

Протягом трьох днів на американській військовій базі “Bondsteel” проходив футбольний турнір, на який були запрошені усі миротворчі контингенти багатонаціональної бойової групи “East” сил КФОР у Косовому, повідомляє Департамент преси та зв’язків із ЗМІ Міноборони. Участь у турнірі взяли дев’ять команд, які були представлені різними військовими колективами та приватними компаніями, що дислокуються на військовій базі.

Гра відбувалася на одному з великих стадіонів і проходила за олімпійською системою на виліт, два тайми по 25 хвилин.

За словами капітана команди українців гвардії молодшого сержанта Анатолія Семененка, усі команди цього турніру намагалися продемонструвати гарну та результативну гру для своїх уболівальників.

– Особовий склад команди “Zvyagel” продемонстрував добру гру і в цілому провів весь турнір на одному диханні. Але, на жаль, нам не вистачило сил під кінець гри, щоб дотиснути і виграти, адже команда грала другу гру поспіль, і всі свої сили гравці віддали гри з Польщею, – розповів він. – Хочу сказати велике спасибі команді за прекрасну гру. Вони молодці, і у наступному чемпіонаті ми врахуємо помилки та переможемо.

Капітан команди також подякував уболівальникам, які постійно були поруч з командою і підтримували під час проведення футбольних матчів.

Після фінального поєдинку відбулася церемонія нагоро-

дження. Кожен з учасників чемпіонату отримав медаль, а капітани команд – кубки за призові місця.

Переможцями стали албанці, які працюють в одній з приватних фірм бази “Bondsteel”, друге місце вибороли військовослужбовці з України. Третє – у військовослужбовців з Польщі.

Варто додати, що капітан

команди “Zvyagel” грає не лише у футбол. На свій спортивний рахунок гвардії молодший сержант Семененко вже записав дві перемоги у спортивному забігу на п’ять кілометрів, присвяченому національному святу США – Дню пам’яті (Memorial Day) та Дню Збройних сил США (U.S. Armed Forces Day), виборовши два других місця.

МІНІ-ФУТБОЛ

Південна Пальміра прийме турнір, присвячений Дню Повітряних Сил

З 25 по 30 липня в Одесі відбудеться традиційний турнір Повітряних Сил Збройних Сил України з міні-футболу. Рішенням командувача ПС ЗС України генерал-лейтенанта Сергія Онищенка, змагання присвячені до Дня Повітряних Сил Збройних Сил України і пройдуть на базі військових частин Повітряного командування “Південь”.

Планується, що участь у турнірі візьмуть збірні видів Збройних Сил, Національного університету оборони України, Головного управління розвідки, академії Військово-Морських Сил і Повітряних командувань зі Львова, Василькова та Одеси.

Відповідно до Положення змагань складу команди обмежені дев’ятьма гравцями та тренером. Вік гравців – 30 років і старші.

– Усім потенційним учасникам відправлені запрошення на участь у щорічному турнірі та Положення про його проведення. Наразі триває реєстрація заявок учасників, – зазначив старший інспектор служби фізичної підготовки і спорту Командування Повітряних Сил Збройних Сил України полковник запасу Олександр Сурін. – З метою якісної організації проведення турніру та вирішення питань з розміщення учасників прийом заявок на адресу заступника командувача з бойової підготовки – начальника управління бойової підготовки Командування Повітряних Сил Збройних Сил України завершується 5 липня.

Інформаційним спонсором турніру є наш тижневик – “Крила України”. Тому інформацію про хід змагань і їх підсумки ви зможете отримати на шпальтах газети. Офіційний сайт видання – www.krula.com.ua.

До уваги любителів великого тенісу!

Командування Повітряних Сил Збройних Сил України за підтримки командувача Повітряних Сил Збройних Сил України генерал-лейтенанта Сергія Онищенка у період 01-04 вересня 2011 року проводить перший Міжнародний тенісний турнір Повітряних Сил на Кубок командувача Повітряних Сил Збройних Сил України, присвячений Дню незалежності України.

Для участі у турнірі запрошуються (чоловіки та жінки) представники Повітряних Сил Збройних Сил України та країн-сусідів і їх Військові представництва, які акредитовані в Україні, а саме: Республіка Білорусь, Російська Федерація, Республіка Польща, Республіка Туреччина, Словацька Республіка, Республіка Молдова, Румунія, Угорська Республіка.

Склад учасників від кожної країни – шість військовослужбовців і працівників, які мають чи мали відношення до Повітряних Сил та бажають брати участь у турнірі для визначення переможця та призерів у командному та особистому заліку. Решта учасників від кожної країни, які не увійшли до своїх команд, беруть участь у турнірі та виборюють першість в особистому заліку.

Остаточний порядок (регламент) проведення турніру та розподіл учасників турніру по сітці для участі в змаганнях будуть прийняті та доведені на організаційній нараді – 31.08.2011 (з урахуванням заявленої загальної кількості учасників турніру).

Заявки (реєстрація учасників) для участі у турнірі подаються

встановленим порядком на адресу організаторів турніру до 30 червня для іноземних учасників та до 15 липня поточного року для інших учасників.

За детальною інформацією про порядок реєстрації учасників та умов проведення турніру можна звертатися до:

відділу міжнародного військового співробітництва Командування Повітряних Сил Збройних Сил України – Майданюк Петро Філімонович, головний координатор-керівник турніру, контактні телефони: (0432) 59-60-42, факс: 26-32-73, моб. тел.: (+380 67) 430-86-01, e-mail: vmvs-ps@ps.mil.gov.ua, maidan62@mail.ru;

групи фізичної підготовки і спорту управління бойової підготовки Командування Повітряних Сил Збройних Сил України – Сурін Олександр Миколайович, головний суддя турніру, контактні телефони: (0432) 26-81-06, моб. тел.: (+380 67) 215-18-45, (+380 050) 634-32-36.

Чекаємо на Вас!

Адміністрація тенісного турніру.

ЗАСНОВНИК:
МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
Свідоцтво про державну реєстрацію
видання: КВ 17301-6071ПР від 17.12.2010 р.
Передплатний індекс 22242.
Газета видається з 27.08.1999 р.
ВІДДРУКОВАНО У
ТОВ “Прес Корпорейшн Лімітед”.
м.Вінниця, вул. Чехова, 12 А, тел.
(0432) 55-63-97

Рукописи не рецензуються і не повертаються. Редакція може публікувати матеріали в порядку обговорення, не поділяючи точки зору авторів. Автор несе персональну відповідальність за достовірність фактів.
Листування з авторами ведеться лише на сторінках газети. При передруку посилання на “Крила України” обов’язкове.
Інформаційна підтримка:
“Військо України”, “Авиация и время”.

КОНТАКТИ:
21007 м. Вінниця, вул.
Червоноармійська, 105
тел: 8-067-587-02-96,
8-0432-59-62-26,
факс: 8-0432-59-60-48
Електронна адреса:
krula_ukr@ps.mil.gov.ua
krula_ukr@ukr.net

Верстка та дизайн:
С. Клименко, Н. Ярмілко.
Літературний редактор: О. Уретій.
Черговий по номеру: О. Тригуб.
Перший редактор
Сергій Свенцицький.

Наклад – 1050 прим. Зам. № 112222

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР
М. ПОПЛАВСЬКИЙ

